

UNIVERZITA TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ

FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ

Institut mezioborových studií Brno

ANTIFA- antinacionalistický extremismus

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Vedoucí diplomové práce:

PhDr. et Mgr. Antonín Dolák, Ph.D.

Vypracoval:

Bc. Petr Hladký

Brno 2012

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Antifantinacionalistický extremismus“ zpracoval samostatně a použil jsem literaturu uvedenou v seznamu použitých pramenů a literatury, který je součástí této práce.

Elektronická a tištěná verze diplomové práce jsou totožné.

Brno 20.8.2012

.....
Bc. Petr Hladký

Poděkování

Touto cestou děkuji rodině, která mi poskytla prostor ke zpracování diplomové práce.

Děkuji přátelům za cenné připomínky při tvorbě práce, stejně jako za podporu v jejím dokončení.

Zvláštní poděkování patří Ivě Křoustkové Moravcové.

.....

Bc. Petr Hladký

Obsah

	Úvod	2
1	Extremistické ideologie	4
	1.1 Anarchismus	6
	1.2 Fašismus	13
	1.3 Nacionalismus	17
	1.4 Komunismus	21
	1.5 Islamismus	24
2	Právní aspekty extremismu	28
	2.1. Vymezení pojmu trestný čin a pachatel trestného činu	28
	2.2. Extremismus pohledem Policie ČR	30
	2.3. Vybraná práva občanů	33
3	Antifa	35
	3.1 Náhledy Antify na sebe sama	35
	3.2 Střety s „nepřáteli“	37
	3.3 Možnosti sociální pedagogiky při snaze snižovat počty extremistických přívrženců	40
4	Empirická část	43
	4.1 Cíle výzkumné práce	43
	4.2 Výběr výzkumné metody	43
	4.3 Výzkumný vzorek	44
	4.4 Výzkumné otázky	45
	4.5 Otázky položené ve strukturovaném rozhovoru	46
	4.6 Vyhodnocení rozhovoru	46
	4.7 Shrnutí získaných poznatků	58
	Závěr	60
	Resumé	63
	Anotace	64
	Seznam použité literatury	65
	Seznam příloh	67

Úvod

V předložené diplomové práci se budu zabývat, jak již její samotný název napovídá, Antifou a antinacionalismem, resp. anarchismem. Zmíním i ostatní extremistické ideologie, které jsou u nás a ve světě v poslední době na vzestupu, alespoň co se zájmu médií týče. Extremismus je určitým fenoménem dnešní doby, který veřejnost spojuje převážně s terorismem a fundamentalismem v určitých částech planety. V našich podmínkách se extremismu připisuje porušování či neuznávání základních etických, právních a jiných důležitých společenských standardů.

Důvodem, proč jsem si vybral toto téma diplomové práce je ten, že různé ideologie zde existují desítky a stovky let. A v souvislosti s tím nemohu zapomenout na slova své učitelky dějepisu ze základní školy, která nám neustále opakovala, že historie se více či méně opakuje a je pouze na lidech, zdali si z ní vezmou ponaučení. Právě na tato slova jsem si vzpomněl a uvědomil si, že by to pro mne byl jistě přínos zmapovat tyto „vody“ a nahlédnout do této problematiky hlouběji. Nakonec bych tyto poznatky mohl zužitkovat i ve svém povolání strážníka.

V teoretické části se budu zabývat některými extremistickými ideologiemi, tzn. anarchismem, fašismem a nacionalismem, komunismem a ideologií islamismu. Chtěl bych se zabývat historií a vznikem těchto ideologií, jejich nosnými myšlenkami a případně i jejich jednotlivými proudy. Také zmíním i právní aspekty extremismu, připomenou politická práva a svobody občanů České republiky, svobodu sdružování a shromažďování, svobodu projevu a práva na informace. Samozřejmě si přiblížíme i trestné činy, které mohou být spojeny s extremismem či dokonce terorismem.

Stěžejním tématem bude Antifa, která je propagátorem a zastáncem anarchistických a antifašistických myšlenek. Nahlédneme na historii tohoto hnutí ve světě i u nás, přiblížíme si některé akce přívrženců

Antify. Zkusíme nahlédnout na to, jaká je jejich motivace k boji proti fašistickým myšlenkám. Uvedu i možnosti vlivu sociální pedagogiky na přívržence tohoto hnutí. Čerpat informace budu hlavně z odborných knih a internetu.

V empirické části využiji kvalitativní metodu, kterou bych chtěl odpovědět na otázky, jak nahlíží vybraná část společnosti na anarchismus a její přívržence a zdali by tento vzorek společnosti byl ochoten propagovat myšlenky tohoto hnutí.

1 EXTREMISTICKÉ IDEOLOGIE

Každý člověk se nachází v určitém nebezpečí, že podlehně nějakému extremistickému hnutí či jejich ideologii. Ovšem u určitých skupin společnosti lze předpokládat vyšší pravděpodobnost inklinace k extremistickým ideologiím. Mohou to být lidé žijící na okraji společnosti např. přistěhovalci, nezaměstnaní, menšiny atd. Zajímavé je, že výjimku netvoří ani lidé s vyšším intelektem. Velmi ohroženou skupinou je mládež, která ve svém mladém věku řeší řadu situací příliš radikálně. Díky nedostatku životních zkušeností mohou mladí lidé snadno podlehnout extremistickým ideologiím a následně je s plným nasazením prosazovat. Také se zde uplatňuje touha lidí patřit do určité vymezené skupiny s jasnými názory. Extremismus je u nás mnohdy vnímán právě jako fenomén, který souvisí výhradně s mládeží či mladší generací.

Není tak překvapením, že když média informují o extremismu, většinou se jedná o případy převážně mladých skinheads hooligans, nebo pestrobarevných anarchistů a punkáčů. V této souvislosti se dá hovořit i o „generačním extremismu.“ Dospívání je charakteristické jako období, kdy dochází k utváření osobnosti mladého člověka, k hledání jeho vlastní pozice ve světě. Rovněž významným projevem je v tomto ohledu snaha o emancipaci z rodinného prostředí a osamostatnění. Na druhou stranu je zde však potřeba identifikace s jinou, ve většině případů vrstevnickou skupinou. Dospívání je tak charakteristické v tomto ohledu zejména snahou utvořit vlastní identitu, najít určitou jistotu v komplikovaném a zmateném prostředí. Tuto jistotu jim poté mohou dát právě extremistická hnutí.

A právě o některých extremistických hnutích a ideologiích, které považují za stěžejní, by měly pojednávat podkapitoly o anarchismu (propaguje bezvládní, snaha omezit a zničit stát, tj. dát svobodu člověku a zrušit donucovací moc), fašismu (tato politická ideologie je často spojována s italským fašismem a postavou Benita Mussoliniho),

nacionalismu (ten upřednostňuje rozvoj svého národa před rozvojem širšího společenství; vzešel z něj nacismus), komunismu (odmítá třídní rozdíly) a islamismu (islám je v této ideologii nosným prvkem státu a práva). Jelikož jsou někdy pojmy radikalismus, extremismus a terorismus zaměňovány, bylo by vhodné tyto pojmy v následujících řádcích vysvětlit.

Pod pojmem radikalismus jsou chápány určité kritické postoje, které mají za cíl změnit či zlepšit dané politické poměry. Ovšem je důležité k tomu dodat, že by neměly vést k odstranění demokratického politického systému. Pohybují se v jeho ústavním rámci, ačkoliv na jeho okraji¹.

Za extremismus jsou považovány vyhraněné nekompromisní politické postoje, které směřují k modifikaci či odstranění demokratického zřízení. Příznivci pak využívají všechny dostupné prostředky, aby dosáhli svého cíle, včetně těch, které již jdou za hranici právního státu².

Poslední pojem, který bychom si měli vysvětlit, je terorismus. Jedná se o činnost, která je nelegální, protidemokratická, destruktivní a konspirativní. Násilí se zde stává tím nejhlavnějším prostředkem k dosažení různorodých cílů³.

Dovolím si tvrdit, že v dnešní době je z těch tří výše uvedených pojmů ve světě nejvíce skloňovaným terorismus. Není se čemu divit, že po dobře známých událostech v Afghánistánu, Íráku, Libyii, Sýrii, Egyptě a dalších zemích jsou lidé prakticky každodenně mediálně konfrontováni s pojmem terorismus. Což dle mého názoru může mít i negativní dopady na společnost, která se poté radikalizuje, popř. část veřejnosti se přikloní k extremistickým ideologiím.

1. DANICS, Š.: Extremismus, hrozba demokracie, s. 10.

2. DANICS, Š.: Extremismus, hrozba demokracie, s. 10.

3. DANICS, Š.: Extremismus, hrozba demokracie, s. 10.

1.1 Anarchismus

Slovo anarchie pochází z řečtiny složením slov *an* a *arché* a znamená bezvládu. Tento termín se často využíval od dob francouzské revoluce a měl naznačovat zhroucení civilizovaného světa a dosud známého řádu. Smysl tohoto pojmu byl tedy vždy kritický či negativní. Dá se říci, že tento spíše pejorativní nádech mu již ve většinové společnosti zůstal dodnes⁴.

Čím se anarchismus vyznačuje, je jeho princip individualismu, který stojí proti principu autority⁵.

Historie

Anarchismus se začal spojovat s uceleným souborem politických idejí v momentě, kdy v první polovině 19. století Pierre-Joseph Proudhon řekl, že se cítí být anarchistou. Samotné počátky anarchistických idejí bychom mohli najít již ve starověkém Řecku nebo v 17. století během anglické revoluce. Proudhon vypracoval teorii spontánního řádu ve společnosti, ve které se nachází organizace bez centrální autority. Tento autor se snažil oponovat státu, kapitalismu a organizovanému náboženství, díky čemuž ho můžeme považovat za významného teoretika raného anarchistického hnutí. Zajímavá je skutečnost, že nezavrhoval vlastnictví soukromé. Dá se říci, že jeho vztah k instituci vlastnictví byl ambivalentní. Anarchistické politické hnutí se začalo formovat v průběhu 19. století hlavně v Itálii, Španělsku, Francii a později i v Rusku a v Spojených státech amerických. Můžeme říci, že se stal anarchismus významným proudem dělnického hnutí. V této souvislosti jistě stojí za zmínku fakt, že v roce 1864 vznikla International Working's Association (IWMA), také známá jako První internacionála.

4. HEYWOOD, A.: Politické ideologie, s. 191.

5. CHMELÍK, J.: Extremismus, s. 70.

V ní docházelo ke střetům často protichůdných, radikálně socialistických názorů. V roce 1868 se členem První internacionály stal Michail Bakunin, ruský anarchista a revolucionář, který prosazoval revoluční svržení státu. Mj. taky kvůli němu a sporu s jiným členem První internacionály, Karlem Marxem, který byl zastáncem vize diktatury proletariátu a likvidace soukromého vlastnictví, došlo k polarizaci První internacionály, přičemž vůdci obou křídel byli právě Marx a Bakunin. Bakunin kritizoval marxistické autoritářství hlavně proto, že se domníval, jestliže se marxisté chopí moci, tak pouze nahradí vládnoucí třídu v jejím postavení. V roce 1872 byl Bakunin vyloučen z Internacionály stoupenci Karla Marxe, což vyvrcholilo rozdělením Internacionály na dvě skupiny, anarchistickou a marxistickou⁶.

Do čela dělnického hnutí se pak prosazovali stále více sociální demokraté, kteří neměli za cíl přímo sociální revoluci, pouze se snažili vydobýt si nejrůznější požadavky v rámci státu. Tento směr či cesta nebyla pro anarchisty přípustná, protože pokládali stát za hlavního utlačovatele a neměli v úmyslu stát reformovat, ale odstranit jej. Proto schválili anarchisté na londýnském kongresu v roce 1881 tzv. propagandu činem, kterou poté i uplatnili. Tímto činem bylo myšleno atentáty na vrcholné představitele států, které měly vyprovokovat tyto státní režimy k takovým agresivním reakcím, které by odhalily jejich skutečnou, utlačitelskou tvář. Anarchisté věřili, že tyto akce povedou k tomu, že po prozření občané odmítnou stát jako takový a dojde k revoluci, jejímž cílem bude demontáž státu. Ukázalo se, že se anarchisté ve své předpovědi zmýlili, protože státní represe postihly anarchistické skupiny a občané, resp. veřejné mínění, se od anarchismu odvraceli právě kvůli násilné podobě. Proto anarchisté přehodnotili svou dosavadní taktiku a začali se více podílet v aktivitách radikálních odborů. Na začátku 20. století se tak z anarchismu, ovlivněného odborovým hnutím, díky tomu stalo masové hnutí,

6. CHARVÁT, J.: Současný politický extremismus a radikalismus, s. 106-107.

se kterým bylo třeba počítat⁷.

V průběhu ruské revoluce anarchisté spolupracovali s bolševiky, avšak později po vítězství bolševiků musela řada anarchistů Rusko opustit. V zahraničí pak varovali před totalitní tváří bolševického režimu.

V tehdejším Rusku byly anarchistické myšlenky a jejich představitelé poměrně oblíbení. Jenže toto hnutí bylo protikladem hierarchické a disciplinované bolševické strany. Pro nový režim nebylo místo pro jejich myšlenky⁸.

Ve 20. a 30. letech minulého století, kdy nastupoval fašismus a nacismus, se snažili anarchisté proti těmto ideologiím bojovat. V Itálii, která měla bohatou anarchistickou minulost, se místní antifašistická skupina pokusila proti fašismu bojovat, avšak byla poražena. Ve Španělsku došlo v roce 1936 k povstání proti republikánské vládě a došlo k občanské válce, která trvala 3 roky. Proti sobě stáli konzervativci, které podporovala armáda, a republikánská vláda tvořená levicovými politickými stranami. Povstalce, které vedli generálové Franco a Sanjurjo, podporovala fašistická Itálie a částečně i nacistické Německo. Kdežto republikánskou vládu podporoval Stalin a mezinárodní komunistické hnutí. Nakonec byly republikánské jednotky poraženy. Během občanské revoluce se anarchisté pokusili provést sociální revoluci a zahájili kolektivizaci půdy. Skutečná životnost anarchistických myšlenek tak vzhledem k porážce nemohla být dostatečně posouzena. O uvedení anarchistických myšlenek do praxe se pokusil i Nestor Machno na Ukrajině, avšak i ten byl se svou rolnickou armádou v roce 1921 poražen Rudou armádou⁹.

Z pohledu dnešní doby musím říci, že je škoda, že se nepodařilo prokázat, nebo vyvrátit schopnost existence myšlenek anarchistů ve společnosti v praxi. Jestli jsou lidé opravdu takoví, že svůj zájem by neupřednostňovali před zájmem ostatních. Upřímně se mi zdá, že opravdový anarchismus nemá šanci dlouhodobě přežít, jelikož je, dle

7. CHARVÁT, J.: Současný politický extremismus a radikalismus, s. 107.

8. TOMEK, V. a kol.: Anarchismus-svoboda proti moci, s. 315

9. CHARVÁT, J.: Současný politický extremismus a radikalismus, s. 108-110.

mého soudu, v každé společnosti jedinec, který se dívá na zájmy vlastní a až v druhé řadě na zájmy společnosti. Ale možná se mýlím a budoucnost jednou ukáže, že jedině díky anarchismu společnost může přetrvat v míru.

Nějakou dobu po konci druhé světové války se ocitlo anarchistické hnutí na okraji hlavního proudu politických událostí. Žádná anarchistická revoluce nebyla uskutečněna, ale je pravdou, že se některé anarchistické myšlenky prosadily např. mezi opozičně laděnou mládeží (beat generation v USA). V roce 1968 byla v Itálii založena Internacionála anarchistických federací (IAF), která navazovala na původní anarchistické skupiny z první poloviny minulého století. Řada protagonistů hnutí se pak, jelikož se domnívali, že dochází k degeneraci hnutí, uchýlila k teroristickým akcím. Nelze nezmínit ani renesanci anarchismu v sedmdesátých letech minulého století v rámci punkového hnutí, které hudebně a politicky vyjadřovalo odpor ke stávající společnosti. V 90. letech 20. století začala narůstající globalizace vyvolávat značnou kritiku a protesty nejen ze strany anarchistů. Protesty byly hlavně proti kapitalistickým institucím, nejbouřlivější a nejmohutnější protesty pak proběhly v průběhu zasedání Světové obchodní organizace (WTO) v listopadu a v prosinci 1999 v USA v Seattlu. Tento protest je někdy označován také jako „bitva v Seattlu“, jelikož došlo k vandalským a násilným projevům některých protestujících, což vyvolalo řetězovou reakci. Nakonec bylo údajně zatčeno asi 600 osob a škody odhadnuty dle americké televize CBS na 20 mil. dolarů. Protesty posléze v roce 2000 provázely každé větší zasedání např. v Okinawě, Praze, Davosu, Washingtonu, Melbourne¹⁰.

I z vlastních zkušeností vím, že podobných opravdu velkých protestů se účastní jakési jádro, které je nositelem myšlenek např. proti globalizaci, kapitalismu. Avšak okolo tohoto jádra se naneštěstí vyskytuje obal tvořený jedinci, kteří mají jinou motivaci, nežli přesvědčit svět a odpovědné, vlivné osoby o pravdivosti určitých

10. CHARVÁT, J.: Současný politický extremismus a radikalismus, s. 111.

myšlenek, anarchismu nevyjímaje. Někteří z nich totiž chodí na tyto protesty jen proto, že cítí podporu určité skupiny, což jim dodává sílu, rádi se nechávají strhnout davem, popř. jejich jediným cílem je vyprovokovat bezpečnostní složky k zásahu. Nemusím zde hovořit o adrenalinu, který z toho mají.

I dle své a zkušenosti kolegů vím, že podobným protestům se nevyhýbají lidé, kteří mají k agresivnímu chování blízko a vyhledávají ho i v soukromém životě. Bohužel pak tímto odsuzují snahu nekonfliktních protestujících k zániku a v očích veřejnosti diskreditují anarchistické myšlenky. Stejně tak tomu koneckonců bylo i na konci 19.století, kdy anarchisté páchali atentáty za účelem poštvat občany proti vládě, ale výsledek byl zcela opačný.

Směry anarchismu

Anarchismus si můžeme rozdělit na dva základní proudy: kolektivistický a individualistický.

„Kolektivistický anarchismus, někdy zvaný sociální anarchismus, klade důraz na lidskou schopnost sociální solidarity, tedy toho, čemu Kropotkin říkal vzájemná pomoc. Tím se upozorňuje na potenciál k dobrému, který je ve všech lidech přítomen. Lidé jsou v podstatě tvorové sociabilní, stádní a kooperující. Viděno takto, přirozené a náležité vztahy mezi lidmi jsou vztahy příchylnosti, lásky a harmonie. Jsou-li lidé navzájem spjati s uznáním společného lidství, nemají zapotřebí, aby je reglementovala nebo kontrolovala vláda“¹¹.

Kolektivistický anarchismus se dále štěpí na několik dalších systémů, kterými jsou mutualismus, anarchosyndikalismus a anarchokomunismus.

Zastáncem mutualismu byl i Proudhon, který rozlišoval mezi vlastnictvím a posedlostí majetkem. Snažil se tedy s pomocí mutualismu vytvořit takový systém, ve kterém by nebylo vykořisťování a který by pomohl nastolit sociální harmonii. Jinými slovy můžeme říci,

11. HEYWOOD, A.: Politické ideologie, s. 202.

že mutualismus je systém slušné a vzájemně výhodné směny, kdy se jednotlivci nebo skupiny dohadují a směňují zboží a služby, aniž by z toho těžili nebo aniž by vykořisťovali. Údajně tyto myšlenky uvedli v praxi přívrženci Proudhona, kteří ve Švýcarsku a Francii založili neziskové úvěrové banky. Ty poskytovaly investorům levné úvěry, za což si účtovaly jen takové úroky, které by pokryly vlastní náklady. Tudíž jim primárně o žádný zisk nešlo¹².

Těžko představitelné v dnešní době, kde jde bankám především o zisk a v souvislosti s ekonomickou krizí i o bezpečné investice. I když je pravda, že tento systém stále funguje ve společnosti v sociálních jednotkách typu rodina, kde není výjimkou, že movitější člen rodiny půjčí peníze jinému členu a ten mu půjčku po určité době splatí s žádným či nízkým úrokem. Je to výraz jakési solidarity a snahy pomoci. Jinými slovy se tímto, alespoň dle mého, naplňuje jeden z účelů rodiny (komunity) si v případě potřeby pomáhat, pečovat o sebe, podat tu pomyslnou hůl, o kterou se člověk v nesnázích nebo složité životní situaci může opřít.

Dalším systémem, který bychom si měli v následujících řádcích osvětlit, je anarchosyndikalismus. Teorie syndikalismu se nechala inspirovat některými z myšlenek socialismu. Snahou byl třídní boj, poněvadž dělníci a rolníci představovali třídu utlačovaných. Kdežto továrníci, statkáři, soudci a policie byli vykořisťovatelé. Přívrženci se tedy začleňovali do odborových hnutí, snažili se nejprve zlepšit pracovní podmínky, snížit pracovní dobu a zvýšit mzdy. Hlavním nástrojem k tomu měly sloužit demonstrace a stávky vrcholící jakousi generální stávkou, což by vyvolalo lidovou vzpouru¹³.

Tento model se z části udržel až do přítomnosti, kde soudobým odborovým organizacím, nejde o svrnutí současného systému, ale hlavním cílem je zlepšit právě pracovní podmínky zaměstnanců, zvýšit jim mzdy, zajistit jim vyšší ochranu před nezaměstnaností apod.

Anarchokomunismus propagoval sociální solidaritu, kolektivismus

12. HEYWOOD, A.: Politické ideologie, s. 203-204.

13. HEYWOOD, A. : Politické ideologie, s. 204-205.

a komunismus. Hlavní myšlenkou bylo to, že lidé pracují spolu a bohatství, které tímto vytvářejí, by mělo náležet všem. Při tomto pohledu je pak soukromé vlastnictví krádeží vůči komunitě (společenství). Soukromé vlastnictví podle přívrženců probouzí v lidech sobectví, což v konečném důsledku vede ke konfliktům a společenské disharmonii.

Základem individualistického anarchismu jest představa suverénního jedince, který bude soběstačný, samostatný, kterému se bude dařit dosahovat svých cílů za souhlasu ostatních či po vzájemné dohodě s nimi. Z tohoto myšlenkového směru je nejdůležitější anarchokapitalismus, jehož příznivci zastávají názor, že cokoliv stát dělá, tak dělá špatně. Jejich snahou je vytvořit volný trh a díky němu všechny státní instituce nahradit. Jelikož je pro klasické anarchisty stát a kapitalismus největším nepřítelem, nepovažují anarchokapitalismus za anarchistickou teorii¹⁴.

V souvislosti s tím nás napadá myšlenka, zdali se někteří pravicoví až ultrapravicoví politici cítí být anarchokapitalisty? Zdali by je toto nálepkování neurazilo. Je známo, že ve světě, v některých zemích, již funguje podobný systém, kdy se dříve typických státních institucí stát zbavuje a namísto toho využívá soukromé firmy a služby. Zářným příkladem budiž věznice, které jsou v některých zemích (Spojené státy americké, Velká Británie) spravovány soukromými institucemi z peněz státu. V České republice byla zase snaha v rámci zdravotnické reformy převést nemocnice do rukou soukromých investorů, cílem mělo být snížení nákladů pro stát. Vzhledem k nesouhlasu veřejnosti k tomu prozatím nedošlo. Dokonce se objevil v souvislosti s Vitem Bártou, členem a zakladatelem politické strany Věci veřejné, názor, že chce, aby ministr vlády, využil ve státním sektoru služeb své dříve vlastněné bezpečnostní firmy ABL, která by měla buďto nahradit Vězeňskou službu, či Policii ČR. Přitom se strana Věcí veřejných považuje za středovou či středolevicovou stranu v politickém spektru. Podle našeho názoru to je jen jeden z důkazů, že dnešní politické strany lze

14. CHARVÁT, J.: Současný politický extremismus a radikalismus, s. 114-115.

obtížně rozdělit čistě na pravicové, ultrapravicové, levicové, ultralevicové apod., protože soudobé politické strany se v některých názorech a ideologických směrech, kterými se inspirovaly, protínají.

Anarchismus dnes

Má anarchismus šanci v dnešním světě přežít? Přestože nenabízí myšlenky k získání politické moci, protože jak jsme si řekli dříve, anarchie netouží po tom nahradit současnou vládu a stát a být tak subjektem, který si vynucuje poslušnost lidí silou, tak i přesto v mnoha oblastech současného dění má svůj nepopiratelný vliv. Jeho myšlenky využívají antiglobalisté či antikapitalisté, myšlenky o svobodě jednotlivce jsou prosazovány politickými, neziskovými aj. organizacemi. Z toho vidíme, že anarchismus stále zasahuje do života lidí a ovlivňuje jej.

Osobně si nemyslím, že by anarchismus jako celek v budoucnu výrazně dokázal zvýšit počty přívrženců. Přesto si troufám tvrdit, že některé myšlenky anarchismu se budou uplatňovat i nadále.

1.2 Fašismus

Slovo fašismus je odvozeno od latinského slova *fasces a* italského *fascio*, což znamená svazek prutů nebo otep, mimochodem odznak úředníků v antickém Římě. Od toho jest odvozeno bojové hnutí založené r.1919 a zvané „Fasci di Combattimento“(bojové svazky), o dva roky později přejmenovaných na Partito Nazionale Fascista (Fašistická národní strana). Proto nepřekvapí, že fašismus je spojován především s postavou italského vůdce Benita Mussoliniho mezi světovými válkami ve 20. století¹⁵.

15. MAŘÍKOVÁ, H.: Velký sociologický slovník, s. 305.

Historie

Benito Mussolini byl učitelem a novinářem, také členem Socialistické strany, ze které byl pro podporu vstupu Itálie do 1. světové války vyloučen. V roce 1919 založil Fašistickou stranu, o tři roky později byl zvolen předsedou vlády a v průběhu dalších tří let učinil z Itálie monopartijní fašistický stát. Fašismus té doby asi nejlépe charakterizují následující témata: antiracionalismus, boj, vůdcovství a elitismus, ale také socialismu a ultranacionalismus¹⁶.

Antiracionalismus se projevoval snahou jít proti osvícenství, jehož základem byly ideje univerzálního rozumu, přirozené dobroty a snahou vymanit lidstvo z pověr. Díky tomu se fašisté stavěli proti intelektualismu, pohrdali abstraktním myšlením a vyzdvihovali kult činu. Intelektuálním životem bylo pohrdáno, byl považován za slabý a nečinný. Není se čemu divit, když autorita tehdejší doby „Il Duce“ (vůdce) Mussolini prohlašoval hesla „nemluvit, ale jednat“ a „nečinnost znamená smrt“. Oproti tomu fašismus vyzdvihoval emoce a pudy. Dokonce se uvádí, že fašismus se jeví jako jakási antifilosofie, protože je zřejmé, proti čemu je (antikomunistický, antiliberalní, antikapitalistický, antiburžoazní atd.), než za co se staví. Ve spojení s fašismem můžeme použít pojem tvořivá destrukce, což znamená, že tíhnul k válce, k boji, k ničení, které pomohou vybudovat novou civilizaci. Cílem bylo sjednotit národ a vše podříditi vyššímu kolektivnímu cíli. Na konci této cesty měl být fašistický muž, který je ochoten skrze motivaci a čest se obětovat, rozpustit svou osobnost v osobnosti společenského celku¹⁷.

Téma boje bylo silně ovlivněno Darwinovou teorií přirozeného výběru z 19. století. Fašisté tuto myšlenku použili a upravili ji tak, že hlásali, že boj je přirozený a nevyhnutelný rys společenského a mezinárodního života. Jedině boj je zárukou pokroku lidstva, kde přežijí pouze ti nejsilnější a nejzdatnější. Jinými slovy považuje fašismus válku jako dobro, podporoval to i Mussoliniho názor, že válka je pro muže totéž,

16. HEYWOOD, A.: Politické ideologie, s. 233.

17. HEYWOOD, A.: Politické ideologie, s. 223-225.

co mateřství pro ženy. Není překvapivé, že fašismus respektoval loajalitu, povinnost, poslušnost, sebeobětování¹⁸.

Fašismus byl zastáncem vůdcovství a elitismu, což znamenalo, že vůdce má absolutní pravdu a žádoucí je vláda elity, která je schopná a nadaná. Pokud bychom si rozdělili fašistickou společnost, tak nám z toho vzejde dle důležitosti: nejvyšší vůdce, poté válečnická elita a masy. Vůdce bychom charakterizovali jako vševědoucího a disponujícího nejvyšší autoritou. Válečnickou elitu bychom mohli charakterizovat jako výlučně mužskou, odlišující se hrdinstvím, vizí a schopností se obětovat. A poslední skupinou nám zůstává masa, která je slabá, nevědoucí, nečinná, jejímž jediným úkolem je slepá poslušnost. Mussolini vytvořil z Itálie totalitní diktaturu díky propagandě a politické agitaci, ve které se snažil občany vtáhnout do hodnot a cílů režimu. Jedině on, jako vůdce, určoval vůli lidu a jeho osud, resp. obecnou vůli (zájem kolektivu)¹⁹.

Fašismus se pokládal i za jakousi formu socialismu, což mělo čistě pragmatický charakter získat přízeň dělnictva. Někteří členové a přívrženci pocházeli z nižších vrstev společnosti a měli tak k socialismu blízko. Navíc i ideově měl fašismus a socialismus k sobě blízko díky odporu vůči kapitalismu a jeho buržoazním hodnotám a společnému vyznávání kolektivismu. Fašismus totiž kladl nad zájmy jednotlivce dobro společenství a fašisté regulovali kapitalismus. Je pravda, že jeho režim využíval hospodářskou politiku blízkou socialismu. Přes to všechno byli ale fašisté více antikomunističtí nežli antikapitalističtí. Což se odrazilo i v jistém pragmatismu jejich hospodářské politiky²⁰.

Ultranacionalismus hlásal, že národy si nejsou sobě rovné, ale jsou přirozenými rivaly v boji o nadvládu. Výsledkem by měl být jeden národ, který je všem ostatním nadřazen. Jedním z vysvětlení, proč byl a je fašismus pro některé lidi lákavý, je to, že obsahoval příslib

18. HEYWOOD, A.: Politické ideologie, s. 225-226.

19. HEYWOOD, A.: Politické ideologie, s. 227-229.

20. HEYWOOD, A.: Politické ideologie, s. 229-230.

velikosti národa. V Itálii tak fašisté připomínali a využívali starověký Řím, jehož slávu a velikost chtěli obnovit. V praxi k tomu mělo dojít dobytými válkami a výboji viz. vojenský vpád do africké Habeše, Albánie, Řecka atd.²¹.

Fašistický režim, který za 2. světové války bojoval na straně nacistického Německa, vydržel v Itálii až do roku 1943, kdy byl odstraněn státním převratem. Přetrval pouze na části území až do roku 1945 díky branné pomoci Německa. Je zajímavé, že fašismus nepokládá rasismus a antisemitismus za stěžejní bod své ideologie, což dokládá i fakt, že nacistické Norimberské zákony byly přijaty v Itálii až v roce 1938, ale v umírněnější podobě²².

Fašismus dnes

Dle našeho názoru se současné neofašistické strany a spolky mohou prosadit ve veřejném životě kvůli současnému napětí a frustraci ve společnosti.

Je patrné, že část společnosti je znechucena korupcí a nízkou politickou kulturou, obává se hospodářské situace. Pak nelze vyloučit, že přijde osoba, podobně jako tomu bylo po 1. světové válce v Itálii a v Německu, která označí nějakého nepřítele a slíbí nastolení pořádku. Pokud bude mít tato osoba patřičné schopnosti lídra, může situaci využít a fašismus (neofašismus) rozšířit do veřejného života.

Na různých internetových fórech máme možnost se dočíst názorů typu, že je potřeba další defenestrace, s politiky je potřeba zatočit, vyhnat je z veřejného života a dosadit za ně náhradu. Podle našeho mínění by bylo vhodné, aby tyto „výkřiky“ na internetu politici brali v potaz. Pokud totiž politické garnitury neučiní patřičné kroky např. pro obnovu hospodářského růstu, schválení zákonů proti korupci, aby tyto tendence a názory zmírnily či odstranily, šance, že se fašismus v naší společnosti rozšíří, bude o to vyšší.

21. HEYWOOD, A.: Politické ideologie, s. 230-231.

22. MAŘÍKOVÁ, H.: Velký sociologický slovník, s. 305-306.

1.3 Nacionalismus

Podle Gellnera je nacionalismus nutným důsledkem určitých společenských podmínek. Vyslovil tezi, že nacionalismus jako doktrína a politická ideologie byl spouštěčem, který vedl ke vzniku národů. A nikoliv naopak, že přítomnost národů je podmínkou vzniku nacionalismu. Vznik nacionalismu se datoval do 18. století a nejhrůznější následky této ideologie se datují do 1. poloviny 20. století²³.

V této podkapitole se mj. pokusíme o určitou definici nacionalismu, což bude poměrně složité, jelikož prošel v historii řadou podob. Zmíníme i nejmilitantnější a nejagresivnější podobu nacionalismu, kterým byl nacismus.

Historie

Nacionalismus se jako ideologie objevuje v 18. století v souvislosti s Francouzskou revolucí. Občan již nebyl poddaným francouzského krále, navíc měl sám vládnout. Národ se stal přirozeným společenstvím, bylo potřeba národu k vládnutí zajistit odpovídající práva. Francie pak nacionalismus „vyvážela“ i do jiných států, Napoleon Bonaparte tuto strategii dokonce využíval k oslabení svých nepřátel. Nacionalismus přispěl nejen ke sjednocení Itálie a Německa ve 2. polovině 19. století. Postupně ztrácel svůj liberální náboj a začal směřovat v některých státech k politickému konzervatismu, potažmo k politice národního soupeření, což se projevilo kolonialismem zprvu mimo Evropu. Tyto snahy pak vedly k 1. světové válce, po jejímž konci agresivní nacionalismus neodezněl, nýbrž získal prozatím nejagresivnější podobu v nacismu²⁴.

Lidstvo je podle moderního nacionalismu přirozeně rozděleno do jednotlivých národů, které disponují vlastní specifickou povahou.

23. GELLNER, E.: Nacionalismus, s. 8-88.

24. CHARVÁT, J.: Současný politický extremismus a radikalismus, s. 29-31.

Proto jeho přívrženci věří, že jedině z národů vychází jakési přirozené rozdělení společnosti. Národ poznáme podle národního jazyka, národní kultury a národního území. Pak již po těchto tezích není daleko k přesvědčení, že ústředním bodem politické organizace je národ neboli národní stát. V konečném důsledku se snaží nacionalisté dosáhnout stavu, kdy územní hranice splývají s hranicemi etnickými, jazykovými a kulturními.

V pojetí národa existují dva přístupy: exkluzivní a inkluzivní. Exkluzivní pojetí věří, že národ je organickou jednotkou, jejíž členové mají především společné předky. Tudíž nelze do národa zahrnovat imigranty a jiné etnicky odlišné skupiny. Dosáhnutí ideálního stavu pak znamená násilné přesídlování a zákaz migrace. V inkluzivním pojetí nehrají důležitost biologické odlišnosti, naproti tomu se klade důraz na aspekt občanství. Z historického hlediska je nacionalismus napadnutelný, protože dřívější společnost podporovala existenci jiných kultur na svém území, národní jazyky vystřídaly dialekty až v 18. a 19. století. Při snaze prosazovat nacionalismus některé státy zjistily, že ve svém národním těle mají cizorodý prvek v podobě etnik a minorit. Co hůře, ty nezapadaly do jejich konceptu národa a státu, protože často hovořily stejným jazykem a sdílely stejnou kulturu. Tento rozpor se změnil po 1. světové válce v Německu, kde došlo k radikalizaci nacionalismu a jeho definování na základě krve. Pak již nebylo v národě místo pro menšiny, protože pokrevně nejsou s národem totožné. V souvislosti s tím se vynořil nacismus, který spojil etnický nacionalismus s rasismem a antisemitismem²⁵.

Nacionalismus má několik forem: liberální, konzervativní, expanzivní, protikoloniální. Liberální nacionalismus vznikl za francouzské revoluce, ze které má řadu hodnot. Jednou z myšlenek je právo každého národa na sebeurčení, cílem je vytvoření světa nezávislých národních států. Sebeurčení národa bylo podle nich cestou k nastolení mírového a stabilního světového pořádku. Konzervativní nacionalismus se snaží o společenskou soudržnost a veřejný pořádek s pomocí patriotismu.

25. CHARVÁT, J.: Současný politický extremismus a radikalismus, s. 32-36.

Podle přívrženců národ vznikl přirozenou cestou z touhy žít s lidmi, kteří mají stejné zvyky, názory, kulturu. Potíž je v tom, že může podněcovat k netoleranci, xenofobii a rasismu. Expanzivní nacionalismus, neboli rozpínavý věří, že národy jsou různé a tudíž je jeden národ nadřazen ostatním. Jedinec je zde jen pro národ, za který stojí se obětovat. Při myšlence, že bílé evropské národy a USA jsou intelektuálně a morálně na vyšší úrovni, nežli národy žluté, černé a hnědé v Africe a Asii, již pak nebylo daleko k ospravedlnění imperialismu. Paradoxem jest, že tento imperialismus pomohl vzniku protikoloniálního nacionalismu. Kolonizované národy projevíly touhu po sebeurčení, což v konečném důsledku znamenalo odmítání všeho západního. K zhroucení evropských kolonií došlo po 2. světové válce²⁶.

Jisté prvky patriotismu, který někdy přechází až v nacionalismus, můžeme vidět v současném světě. Je to využíváno i vrcholnými politickými představiteli např. v USA, což dodává americkému národu jistou míru hrdosti a politikům to pomáhá prosadit nepopulární kroky (vojenské intervence, zvyšování daní aj.), když voličům zahrají na tuto notu vlastenectví.

Nacismus

Jak již bylo řečeno v řádcích výše, byl nacismus, neboli sociální nacionalismus, nejagresivnější formou nacionalismu. Představoval ideologické hnutí Adolfa Hitlera a jeho diktátorskou vládu v Německu mezi lety 1933-1945, které způsobilo 2. světovou válku²⁷.

Hitler pokládal ve své knize *Mein Kampf* (1929) expanzionistický německý nacionalismus, rasistický antisemitismus a víru v boj za důležitý a použil to i v nacistickém programu. Němce pokládal za dobré a Židy za špatné, díky tomu legalizoval boj proti Židům²⁸.

Pokud bychom chtěli charakterizovat nacismus, dalo by se říci, se vznikl spojením koncepce fašismu (princip vůdce) a rasistických

26. HEYWOOD, A.: Politické ideologie, s. 173-183.

27. MAŘÍKOVÁ, H.: Velký sociologický slovník, s. 665.

28. HEYWOOD, A.: Politické ideologie, s. 226.

teorií, které tvrdily, že árijská (německá) rasa je nadřazena ostatním a že pokrok lze zajistit konfliktem s těmito rasami a jejich podrobením či vyhlazením. Dále nacisté čerpali z ideologie nacionalismu, antisemitismu, antibolševismu a antikapitalistického socialismu. Důsledkem této ideologie byla 2. Světová válka a smrt 60 mil. lidí, z toho 12 mil. (6 mil. Židů) zahynulo v nacistických koncentračních táborech²⁹.

Nacionalismus dnes

Rozhodně nelze tvrdit, že nacionalismus již neexistuje. Stále je u nás, ale i v západních zemích „poptávka“ občanů po nacionalistických politických uskupeních. Objevují se hospodářsko-xenofobní názory, že cizinci berou občanům státu práci, že multikulturalismus způsobí zánik západní civilizace, jak ji známe dnes, v naší republice se některé politické strany snaží získat body skrze romskou otázku, která byla dosud nedostatečně řešená a způsobuje pnutí ve společnosti.

Dalo by se tvrdit, že tento směr v dnešní politické společnosti zastupují pravicoví extremisté, které bychom mohli charakterizovat jako ty, kteří popírají moderní pojetí rovnosti, přeceňují hodnocení vlastního etnika, rasy či národa. Zdatně využívají předsudků a obrazů skupin a menšin, to může vést k útokům proti těmto menšinám³⁰.

Tyto strany nabízí často jednoduchá řešení, která mohou být pro některé zajímavá, srozumitelná a rychlá. V případě vážné krize, ať již hospodářské či jiné, mohou se ve společnosti šířit a nabývat tyto nacionalistické tendence na síle. A jak to může skončit, ukázaly obě světové války.

29. Internetové stránky www.wikipedia.cz, přečteno dne 20.5.2012

30. SIROVÁTKA, T.: Menšiny a marginalizované skupiny v ČR, s. 45.

1.4 Komunismus

V této podkapitole si přiblížíme historii komunismu, jak vznikl, kdo byl zakladatelem této ideologie a jak se uplatnila ve světě.

Historie

U zrodu této ideologie byli v 19. století Karl Marx a jeho spolupracovník Bedřich Engels. Rozvoj kapitalismu nesl s sebou i řadu sociálních problémů (nezaměstnanost, hlad, špatné pracovní podmínky atd.), na které nebyla tehdejší společnost připravená. To vedlo ke vzniku mnoha dělnických hnutí, která se rozštěpila na radikální komunisty, kteří chtěli sociální revoluci, a na umírněné sociální demokraty, kteří se snažili o přechod k socialismu pokojnou formou.

První socialistický stát vznikl v Rusku na konci První světové války, vůdcem revoluce byl Vladimír Iljič Lenin, který se hlásil k marxismu, i když si jej upravil pro vlastní potřeby. Jeho nástupcem v Sovětském svazu se stal Josif Vissarionovič Stalin, který opět pro své potřeby poupravil Leninův marxismus. Mezi lety 1989-1991 se rozpadl Sovětský svaz a země tzv. východního bloku, aniž by se některé z této země podařilo dosáhnout komunismu³¹.

Komunismus je zastřešující termín pro řadu ideologií, které se odvozují z marxismu. Ten měl ideologickou myšlenku o společnosti bez soukromého majetku. Rozděloval společnost na dvě třídy: třídu dělnickou (proletariát), která je vykořisťována a třídu vykořisťovatelů (buržoazie), kteří se snaží získat co nejvyšší zisk. Buržoazie ovládá výrobní prostředky, díky nimž může vykořisťovat třídu proletářů, která je nevládní. Podle něj tedy stojí proti sobě kapitalisté a proletáři, jelikož proletář dostává mzdu za práci, která mu stačí sotva na život a kapitalista se snaží maximalizovat své zisky, což jde proti zájmu dělníků, ačkoliv největší bohatství tvoří právě dělník. Z toho přívrženci

31. CHARVÁT, J.: Současný politický extremismus a radikalismus, s. 85-86.

marxismu usuzují, že jediný, kdo tento stav může změnit, jsou proletáři sami, protože není v zájmu buržoazie na tomto stavu nic měnit. Cestou ke změně má být proletářská revoluce, která kapitalismus nahradí novým systémem, kde již nebude docházet k vykořisťování. Nová společnost by již měla být beztřídní a bezstátní, protože stát je pouze institucí hájící zájmy buržoazie. Mezi kapitalismem a komunismem mělo být meziobdobí zvané socialismus. V socialismu mělo dojít k přechodné vládě diktatury proletariátu a k vytvoření potřebných podmínek k přechodu ke komunismu. Podle Marxe bylo podmínkou úspěchu rozšíření revoluce do celého světa, protože se dalo předpokládat, že na komunistickou společnost budou útočit kapitalistické státy, pro které bude hrozbou. Proto by měla revoluce proběhnout ve všech vyspělých zemích a nejlépe najednou, aby byla úspěšná. Jak ukázala historie, nestalo se tak a revoluce proběhla nejdříve v zaostalém Rusku, nežli ve vyspělém státě jakým bylo např. Německo. Dělníci se totiž postupně dovolávali svých požadavků, které kapitalismus vstřebával, a tudíž větší část dělníků netoužila po radikální změně, jelikož jejich požadavky byly plněny³².

Lenin si marxismus upravil podle svých tehdejších potřeb doby, proto již ve spojitosti s ním mluvíme o marxismu-leninismu. V roce 1917 došlo v Rusku k revoluci, která svrhla carskou autokracii a vedla k vítězství bolševiků. Lenin pak měl cestu otevřenou k diktatuře proletariátu. Došlo k založení tajné policie ČEKA, která měla na úkol vnitřní bezpečnost, což znamenalo teror třídního nepřítele. Lenin totiž věřil, že je potřeba odstranit starou buržoazní třídu. Také nevěřil, že kapitalismus může být reformován a jediné řešení viděl v jeho svrnutí revolucí. Avšak nedomníval se, že proletariát je schopen revoluce bez pomoci, naopak si myslel, že proletariát bude muset být k revoluci probuzen a veden profesionálními revolucionáři komunistické strany. Po jeho smrti se ujal moci Stalin, který se od marxismu-leninismu také odklonil, ačkoliv se k němu hlásil. Ustanovil doktrínu, podle které lze budovat socialismus v Rusku bez nutnosti socialistických revolucí

32. CHARVÁT, J.: Současný politický extremismus a radikalismus, s. 86-93.

v ostatních zemích. Podle něj, na rozdíl od názoru Marxe, dělnický stát nezanikne na cestě k socialismu, ale bude muset být posílen, aby mohl chránit Sovětský svaz před kapitalistickými zeměmi. Mj. v roce 1928 zavedl nucenou kolektivizaci zemědělství. Po odporu sedláků rozhodl o jejich likvidaci jako třídy, což znamenalo skutečnou likvidaci a deportaci do nucených táborů a později i hladomor s miliony mrtvých. Zavedl centrální plánování a tzv. pětiletky (pětileté plánování s cílem dohonit západní svět v ekonomické úrovni). Po 2. světové válce vznikl blok socialistických států ze zemí, která osvobodila Rudá armáda. Pro Sovětský svaz to měl být jakýsi nárazník před západním světem. Ideologii Stalina se nazývá stalinismus, jeho odpůrcem byli tzv. trockisté, přívrženci L.D.Trockijho. Trockij se považoval za bolševika-leninistu a Stalinův režim nepovažoval za socialismus, ale zdegenerovaný byrokratický dělnický stát, kterému panovala nová stranická elita. A proto tehdy volal po nové revoluci uvnitř Sovětského svazu. Na Lenina navázal čínský komunista Mao Ce-tung a v roce 1949 pomohl ke vzniku Čínské lidové republiky. I on se ale musel přizpůsobit místním podmínkám, jelikož Čína byla silně zaostalá, neexistovala prakticky dělnická třída. Proto nahradil revoluční dělnické masy za revoluční rolnické masy a místo industrializace země podporoval zemědělský vývoj. Jeho politická filosofie se nazývá maoismus. Eurokomunismem označujeme období 70. let ve 20. Století, kdy se komunisté v západních zemích odklonili od Sovětského svazu a snažili se najít vlastní cestu. Odklonili se od revolučních snah ve prospěch širšího přechodného období bez diktatury proletariátu, snažili se reformy provádět legální cestou a spolupracovali s ostatními levicovými stranami³³.

Komunismus dnes

Česká republika má se socialismem bohaté zkušenosti hlavně z období mezi lety 1948 až 1989, kdy zde vládla komunistická strana, což poměrně výrazně ovlivnilo i dnešní dobu. Následovníkem komunismu je

33. CHARVÁT, J.: Současný politický extremismus a radikalismus, s. 94-102.

u nás v současném politickém spektru především Komunistická strana Čech a Moravy (KSČM). Její volební preference se již dlouhodobě pohybují mezi 10 a 15%. Pamatujeme doby, kdy dosahovaly volebních preferencí do Parlamentu ČR i okolo 20%. Zdá se, že zájem občanů, resp. voličů o ideologii komunismu dlouhodobě klesá. Vysvětlením může být to, že je to zásluhou jiných levicových stran, které voliče „přetáhly“ k sobě. V naší společnosti je stále cítit určitý odpor ke komunismu vzhledem k jejich téměř čtyřicetileté vládě. Není málo lidí, kteří cítí pocit křivdy z této doby, kdy byli oni sami nebo jejich příbuzní či přátelé perzekuováni pro své názory, touhy a činy, které se neztotožňovaly s tehdejší vůlí vládnoucí komunistické garnitury. Na druhou stranu je pravda, že se najde také dost pamětníků, pro které mělo toto období jisté kouzlo, a rádi by se do ní vrátili.

Jelikož je tento zážitek v naší společnosti stále relativně čerstvý, nezastáváme názor, že by se komunistická ideologie u nás začala prosazovat. Pokud ale přihlédneme k současným politickým poměrům v ČR, kdy nejsilnější parlamentní opoziční strana ČSSD se zcela nevymezuje vůči případné spolupráci s KSČM v budoucí možné vládě, kdyby obě strany získaly většinu ve volbách do Poslanecké sněmovny, nelze zcela vyloučit možnost, že se některé komunistické ideje podaří schválit.

1.5 Islamismus

Tuto podkapitolu jsme se rozhodli začlenit do kapitoly o extremistických ideologiích z toho důvodu, že je v dnešním světě často zmiňován a mnohdy zastiňuje ostatní ideologie. Bylo by tedy nešťastné, kdybychom islamismus a jeho fundamentalismus zakončený terorismem vynechali.

Co to islamismus tedy je? Uvádí se, že je to ideologie vycházející z islámu. Islám je náboženství, které je 2. nejrozšířenější na světě a největší sílu má v Africe a Asii, avšak rozšířil se i do Evropy a jiných

částí světa. Můžeme říci, že islám není pouhé náboženství, je to i způsob života, ovlivňuje morální, politické i ekonomické chování jedinců a národů. Islamismus jako takový se snaží uvést do souladu politické struktury a společenské chování s náboženskými zásadami a s myšlenkami uvedenými v rámci islámu.³⁴

Objevují se názory, že náboženský fundamentalismus stoupá kvůli bezduchému materialismu a konzumnímu životu dnešní společnosti. Přívrženci islámského fundamentalismu jsou přesvědčení o vlastnictví pravdy a z Koránu (svatá kniha islámu) si vybírají účelově některé pasáže a témata. V roce 1979 vznikla z Íránu první islámská republika vedená ajatolláhem Chomejním, která přispěla k aktivizování mnoha fundamentalistických skupin ve světě. Islámští fundamentalisté se snaží o prvotnost náboženství před politikou a to vede k vytvoření fundamentalistického režimu, ve kterém vládne duchovní a uplatňuje se šaría (božské islámské právo). Termín islámský fundamentalismus se stal synonymem k označení hrozby pro západní liberálně-křesťanský svět. Militantní islamisté pak teror používají jako součást náboženské propagandy. Podle jejich výkladu islámu rozdělují geopoliticky svět na ten, kde vládne islámský Boží zákon, a na území války, kde je zbytek světa. A tato území se nacházejí ve válečné zóně, dokud zde nebude nastolen islám. Zde nemůže být nastolen trvalý mír, pouze může být přerušen dočasným příměřím. Ve světě jsou všeobecně známa islámská hnutí a militantní skupiny jako Hamas (palestinské hnutí), Muslimské bratrstvo, libanonský Hizballáh, Al-Fatah, teroristické skupiny Al-Kajdá, GIA (Ozbrojená islámská skupina) atd. Islámský terorismus se v určitých ohledech odlišuje od ostatních typů terorismu. Chce absolutní vítězství bez kompromisů a nastolení islámské teokracie, dává základ pro individuální jednání i pro státní politiku, teroristé jsou fanaticky přesvědčení o správnosti svého jednání=sebevražedné atentáty, ospravedlňují použití jakýchkoliv prostředků včetně zbraní hromadného ničení. Ačkoliv existují v islámském světě minoritní radikální fundamentalistické proudy, objevují se i tolerantní islámské

34. HEYWOOD, A.: Politické ideologie, s. 310-312.

směry, které se snaží o dialog a o kompatibilitu islámu s liberální demokracií³⁵.

V souvislosti s islamismem se hovoří i o nepovedené integraci přistěhovalců v Evropě. Přistěhovalecké skupiny z muslimského původu se totiž nesnaží notně rozpustit v kultuře evropského pojetí. Integraci se spíše podrobují, nežli by ji přijaly. Pokud se integrace nepodaří, může vést k frustraci, komunitní uzavřenosti a ghettoizaci muslimů v Evropě, což posiluje fundamentalismus. Jestliže tedy stát nezvládne socializovat muslimské přistěhovalce podle západního modelu demokratického občanství, jeho úkolu se chopí islamismus, aby z nich vytvořil nástroje pro své plány. Islamismus se v přistěhovalcích snaží pěstovat a zdůrazňovat odlišné identity a zabránit jim asimilaci muslimů v Evropě. Také hledá cesty, jak ze sebe udělat v Evropě vlivnou politickou sílu, která by hájila své zájmy³⁶.

Islamismus dnes

Prakticky každodenně jsme bombardováni zprávami nejen z muslimského světa, kde dochází k událostem, které jdou proti našim současným evropským hodnotám humanismu, svobody slova, svobody volby apod. Pro názornost si připomeňme ukamenování osob, převážně žen, podle islámského práva šaría, které se dopustily cizoložství, nebo které poslouchaly hudbu, jezdily samy autem. Často jsou zavražděny členem rodiny, aby zachoval čest a úctu rodiny, jelikož se chovaly až příliš dle hodnot západního světa apod. Dále ničení kulturních statků Tálibánem v Afghánistánu či fundamentalisty v africkém městě Timbuktu v Mali, nepokoje většinou muslimských přistěhovalců z Afriky nejen ve Francii, opětovným prohlašování islámských duchovních vůdců o zničení Izraele a boji proti sionismu a amerikanismu, snahou fundamentalistů získat moc v Libyi, Egyptě, Sírii, pokusy o atentáty apod.

35. DANICS, Š.: Extremismus, hrozba demokracie, s. 95-109.

36. MÜLLER Z.: Islám a islamismus, s. 229-238.

Pod tíhou těchto zpráv si pak těžko nemůžeme klást otázku, jak velkou hrozbou pro náš život, kulturu a civilizaci islamismus je. Je pravda, že v České republice není tak početná komunita muslimů a většina populace se s nimi pravidelně neseťkává tolik, jak je tomu kupříkladu obvyklé v Německu (turečtí přistěhovalci) a Francii (severoafričtí přistěhovalci). Přesto tato otázka vyvstává a zřejmě bude sílit a bude třeba nalézt řešení k úspěšné integraci těchto přistěhovalců vyznávajících islámské náboženství. V opačném případě zesílí radikalismus této komunity a nepokoje.

Zastáváme názor, že by evropská civilizace rozhodně neměla ustupovat ze svých hodnot, měla by vyžadovat jejich dodržování a snažit se vštípit přistěhovalcům tyto hodnoty.

2 PRÁVNÍ ASPEKTY EXTREMISMU

V této kapitole bychom se chtěli věnovat extremismu, především politickému, z hlediska práva. Tudiž bychom si měli vysvětlit pojem trestný čin a pachatel trestného činu, vyjmenovat některé trestné činy, které mohou být spojovány s extremismem, stejně tak si přiblížit vybraná nejen politická práva občanů. V diskusích politiků můžeme občas slyšet místo logických argumentací, které by měly jejich politické soky porazit, obviňování protivníků z extremistických názorů, což v posluchačích může vyvolat pocit něčeho, co je zakázané, trestné, ačkoliv tomu tak být nemusí. V médiích se v souvislosti s extremismem dozvídáme o rasově motivovaných útocích, o střetech různých ideologicky odlišných skupin, o obsazených objektech proti vůli vlastníka, můžeme si všimnout vandalských činů (kupříkladu sprejerství) souvisejících s propagací nějakého hnutí či názoru atd. I proto pokládáme za důležité uvést tuto kapitolu do diplomové práce.

2.1 Vymezení pojmu trestný čin a pachatel trestného činu

Nejprve je nutné si říci, že co se trestní odpovědnosti týče a vymezení pojmů, je nejdůležitější právní normou trestní zákon č. 40/2009 Sb., který v roce 2010 nahradil trestní zákon č. 140/1961 Sb. Jemu, stejně jako ostatním právním normám, je nadřazena již jen Ústava ČR a Listina základních práv a svobod.

O trestném činu hovoří mj. §13 zmíněného zákona:

„Trestným činem je protiprávní čin, který trestní zákon označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně. K trestní odpovědnosti za trestný čin je třeba úmyslného zavinění, nestanoví-li trestní zákon výslovně, že postačí zavinění z nedbalosti“³⁷.

37. Internetový portál portal.gov.cz.

Osoba, která spáchá trestný čin, je označena za pachatele. Zákon definuje pachatele takto:

„...kdo svým jednáním naplnil znaky skutkové podstaty trestného činu nebo jeho pokusu či přípravy, je-li trestná. Pachatelem trestného činu je i ten, kdo k provedení činu užil jiné osoby, která není trestně odpovědná pro nedostatek věku, nepříčetnost, omyl, anebo proto, že jednala v nutné obraně, krajní nouzi či za jiné okolnosti vylučující protiprávnost, anebo sama nejednala nebo nejednala zaviněně. Pachatelem trestného činu je i ten, kdo k provedení činu užil takové osoby, která nejednala ve zvláštním úmyslu či z pohnutky předpokládané zákonem; v těchto případech není vyloučena trestní odpovědnost takové osoby za jiný trestný čin, který tímto jednáním spáchala“³⁸.

Trestní zákon pak ještě vyjmenovává spolupachatele a účastníka, ale pro naše potřeby již není nutné uvádět přesné znění. Postačí upřesnění, že spolupachatel je odpovědný stejně, jakoby čin spáchal sám. Účastníkem se může stát osoba, která spáchání trestného činu řídila či zosnovala, vzbudila v jiném rozhodnutí spáchat trestný čin, nebo mu to umožnila odstraněním překážek, radou apod.

Jelikož se pachateli trestných činů, i v souvislosti s extremistickými hnutími a ideologiemi, stávají i osoby mladší 18let či dokonce 15let, je důležité připomenout, že osoba mladší 15 let není trestně odpovědná. U osob mladších 18let, které spáchaly trestný čin, se pojem trestný čin zaměňuje za pojem provinění.

Náš právní řád nedefinuje extrémní trestné činy, přesto se konkrétní fyzické osoby vč. extremistů mohou dopustit trestných činů např. obecné ohrožení, výtržnictví, vražda, omezování osobní svobody, vydírání, poškozování cizí věci, ublížení na zdraví, hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny, nebezpečné vyhrožování, násilí proti skupině obyvatel a proti jednotlivci, nedovolené ozbrojování, nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními

38. Internetový portál portal.gov.cz.

látkami a s jedy, porušování svobody shromažďování a sdružování, genocidium atd. Záleží pak na orgánech činných v trestním řízení, jak posoudí individuální trestní odpovědnost každého jednotlivce nebo osob.

V lokalitách, ve kterých je nižší vzdělanostní struktura obyvatel a složitější sociální situace, dochází k vyššímu páchání trestné činnosti tzv. extremistického charakteru³⁹.

2.2 Extremismus pohledem Policie ČR

Z kriminologického hlediska je na extremistickou skupinu nahlíženo jako na strukturovanou organizaci, která vznikla za účelem prosazení myšlenek politického extremismu a rasismu. Pozornost kriminologů je pak zaměřována na extremistické skupiny označované jako ultrapravicové i ultralevicové. Mezi ultrapravicové jsou často řazeny ty, které se hlásí k fašismu, pak skupiny neonacistického typu, které vyznávají ideály rasové války a vyhraňují se proti přistěhovalcům, u nich se objevují prvky antisemitismu a xenofobie. Nevyhýbají se projevům násilí. Do levicové extremistické scény se podle nich sdružují spíše političtí radikálové nežli extremisté. Ti se totiž snaží odstranit chyby uvnitř současného systému, ačkoliv k tomu používají nestandardní prostředky. V tomto spektru jsou v přesile oproti anarchistům v jejich čisté podobě anarchoautonomové, kteří prosazují alternativní životní styl a kulturu, jsou přívrženci absolutní svobody. Zapojují se do protestů vůči globalizaci, do ekologických snah a bojují za občanská práva. Aktivity levicových radikálů jsou vidět spíše v oblasti kultury, hudby, v komunitách vyznávajících alternativní způsob života (typicky squatting). Squatteréři se řídí heslem „obsad’ a žij“, snaží se těmito gesty, kdy obsadí prázdný dům, ukázat prázdný dům, poukázat na problémy dnešní společnosti, např. bezdomovce.

39. VEČERKA, K.: Prevence kriminality v teorii a praxi, s. 75.

Takový dům se pak stává místem politických a kulturních debat, stejně jako útočištěm kriminálních živlů a narkomanů. Dostáváme se k okraji levicové extremistické scény, kam již kriminologové zařazují militantní skupiny, ortodoxní komunisty s nebolševickými skupinami. Sem řadí např. organizaci Antifašistická akce (AFA), která sdružuje radikální a militantní antifašisty, jež vyvíjí aktivní činnost v naší republice⁴⁰.

Podle Policie ČR extremismus zahrnuje souhrn verbálních, fyzických, grafických a jiných aktivit s ideologickým podtextem, které jsou jedincem či skupinou zaměřovány na narušování veřejného pořádku, poškozování předem zvolených objektů nebo napadání osob. Výraznými prvky takového jednání jsou netolerance rasové, náboženské, národnostní aj. V souvislosti s tím se uvádí pojmy: kriminalita s extremistickým podtextem či kriminalita motivovaná rasovou, národnostní nebo jinou sociální nenávistí. Policie považuje za extremisty osoby nebo skupiny, které se:

- a) vyznačují vysokou mírou demagogie a názorové nesnášenlivosti, jejich argumentace je jednoduchá a nabízí rychlá a nereálná řešení společenských problémů založená na konfrontaci
- b) vedou útok proti skupinám obyvatel bez další diferenciaci; např. agresivita skinů vůči občanům tmavé pleti, hlavně vůči Rómům, i když na druhé straně je útočeno na občany, kteří jen vnějšími znaky (oblečení, účes aj.) připomínají skiny⁴¹.

Policie dělí extrémní projevy podle způsobů na:

- a) destruktivní

Destruktivními aktivitami se myslí vnitřní terorismus, což je násilná metoda, která plánovitě a organizovaně využívá ničení a vraždění, stejně jako hrozbu jimi, k zastrašování a vydírání obyvatelstva, státních orgánů nebo jiných skupin k dosažení cílů malé ilegální skupiny. O co se teroristé snaží, je zasít změnu postojů ve společnosti, dovést ji ke

40. DANICS, Š.: Extremismus, hrozba demokracie, s. 57-61.

41. DANICS, Š.: Extremismus, hrozba demokracie, s. 70-72.

konfliktům a krizím. Teroristické útoky mohou mít různou formu: bombové, žhářství, únosy dopravních prostředků a osob, braní rukojmí a v neposlední řadě atentáty.

b) grafické

Těmito projevy se myslí hlavně sprejerství (nápisů na zdech domů, dopravních prostředcích aj.) a propagace hnutí pomocí symboliky, kdy např. číslovka 18 znamená pořadí počátečních písmen v abecedě A a F=Adolf Hitler, číslovka 88 počáteční písmena v abecedě H a H=pozdrav Heil Hitler. Jelikož jsou v ČR některé symboly, hlavně fašistické a nacistické, zakázány, jejich přívrženci si je patřičně upravili či pozměnili. Levicová symbolika je mnohem různorodější vzhledem k názorové šíři.

c) verbální

Se slovními projevy extremismu se můžeme setkat u ultrapravicových i ultralevicových extrémních hnutí a skupin. Dochází k tomu na různých mítincích, vystoupeních a protestních akcích. Především ultrapravicové hnutí využívají hudební projev některých kapel k náboru nových přívrženců a oslovení veřejnosti, v písních hlásají čistou rasu, likvidaci jiného etnika apod.

d) páchané tiskovinou či jiným masově komunikačním prostředkem

Extremistické hnutí šíří své názory pomocí tisku novin a časopisů, letáků, nápisů na místech veřejnosti přístupných, v současné době také s pomocí internetu webovými stránkami, profily na sociálních sítích, videi, e-maily apod. Internet skýtá několik výhod, je levný a informace jsou celosvětově dostupné, šance na zjištění autora je nízká a navíc jsou někdy informace prezentovány mimo jurisdikci země.

e) fyzické a psychické násilí

Charakteristické jsou násilné projevy pro levicová i pravicová extrémní uskupení, hlavně mezi sebou navzájem v pouličních konfliktech a rvačkách. Je známým faktem, že ultrapravicoví skiní útočí většinou na občany tmavé pleti a Rómy. K tomu používají jak taktiku přesily, tak i

různé zbraně jako jsou vrhací nože a hvězdice, tyče, jelikož nezřídka nosí i těžké boty, jsou jejich kopy velmi zraňující. Příkladem psychického násilí mohou být výhružné vzkazy a telefonáty, nezřídka výhružky o umístění bomby v budově⁴².

2.3 Vybraná práva občanů

Součástí ústavního pořádku ČR je Listina základních práv a svobod, ve které jsou uvedena mj. politická práva občanů. Tato podkapitola má za cíl zmínit tyto práva, jelikož extremisté a přívrženci extremistických ideologií, hnutí a politických stran se na tato práva mnohdy odvolávají, či prohlašují do masmédií pro své zviditelnění, že jsou jejich základní politická práva pošlapávána. A i když jsou tato prohlášení veskrze účelová, nezřídka to splní svůj účel, kterým je oslovit své potencionální přívržence, a rozšířit tak členskou základnu či poštvat proti současnému politickému (neo)liberálně-demokratickému systému další jedince. Paradoxem je při nahlédnutí do stavu věcí skutečnost, že v řadě extremistických ideologií není pro ta současná práva místo a ti stejní přívrženci, kteří se dnes ozývají, by nejraději v případě získání moci a vlivu tato práva zrušili či je alespoň významně redukovali. Proto má tato podkapitola v diplomové práci své nezastupitelné místo. Mezi politická práva patří hlavně právo shromažďovací, sdružovací, petiční, podílet se na správě věcí veřejných, svobody projevu a právo na informace.

Podle práva shromažďovacího se mají občané právo pokojně shromažďovat (i průvody i manifestace) bez nutnosti povolení od státního orgánu. Zakázat lze jen případy stanovené v zákoně:

- např. na místě méně než 100 m od zasedání zákonodárního sboru
- shromáždění směřující k odstranění demokratického zřízení
- shromáždění diskriminující občany.

42. DANICS, Š.: Extremismus, hrozba demokracie, s. 72-76.

Za shromáždění se nepovažují sportovní a kulturní akce. Shromáždění svolává svolavatel, který to musí oznámit obecnímu úřadu.

Právo sdružovací znamená, že občan má právo sdružovat se ve spolcích, společnostech a jiných sdruženích, dále v politických stranách a politických hnutích, které jsou odděleny od státu - neukládají úkoly státním orgánům, nesmí být ozbrojeny a mít ozbrojené složky.

Petiční právo znamená, že každý má právo se ve věcech společného nebo veřejného zájmu obracet s žádostmi, stížnostmi a návrhy na státní orgány a orgány územní samosprávy. Avšak nesmí se vyzývat k porušování zaručených základních práv a svobod.

Na správě věcí veřejných přímo nebo svobodnou volbou zákonných zástupců se mají právo podílet občané ČR. Volební právo je všeobecné a rovné a vykonává se tajným hlasováním. Důležitým prvkem je i to, že občané mají za rovných podmínek přístup k voleným a jiným veřejným funkcím.

Mezi svobodu projevu a právo na informace zahrnujeme právo vyjadřovat své názory slovem a písmem, tiskem, obrazem nebo jiným způsobem, dále svobodně vyhledávat, přijímat a rozšiřovat ideje a informace bez ohledu na hranice státu. I toto právo ale lze omezit zákonem, jde-li o opatření nezbytné k ochraně práv a svobod druhých, bezpečnosti státu, k ochraně veřejného zdraví a mravnosti a k veřejné bezpečnosti. Státní orgány a orgány územní samosprávy jsou povinny poskytovat přiměřeným způsobem informace o své činnosti. Tato povinnost nabývá na důležitosti i v současnosti, kdy vyplouvají na povrch různé skandály a machinace spojené s rozkrádáním veřejných peněz a špatnou správou věcí veřejných nejen volenými zástupci, ale i úředníky.

3 ANTIFA

Název ANTIFA pochází z německého slova *antifaschismus*, přívrženci Antify jsou často militantní antifašisté, kteří jsou odpůrci především fašismu a nacismu. Uskupením, které prosazuje tento militantní směr a je veřejnosti nejvíce známé, je Antifašistická akce (AFA), která působí v řadě zemí vč. České republiky, kde byla založena v roce 1996. Antifašisté zakládají autonomní lokální skupiny, které sdružuje právě AFA. Heslo české Antify je: „proti fašismu všemi prostředky“.

3.1 Náhledy Antify na sebe sama

Její přívrženci jsou přesvědčeni, že důležitým prvkem lidské existence je svoboda, jejíž součástí je také odpovědnost za vlastní činy. Prohlašují o sobě, že si jsou vědomi faktu, že svoboda a zodpovědnost „bolí“. Z odpovědnosti a svobody podle nich vyplývá solidarita, díky které jedinci spolu mohou spolupracovat a která umožňuje existenci společnosti. Podle jejich názoru se ale ze společnosti svoboda a odpovědnost vytrácejí pro iluzi řádu a pořádku. Za takové situace nevidí spásu ve státním aparátu či pomoci někoho jiného, ale považují za důležité, aby s tím začali něco dělat oni sami. Jak osvětovou činností a medializací svých cílů a upozorňováním na ostatní extremistické ideologie, tak i akcí, kdy se pokusí překazit pochod neonacistů apod. Rozhodně se nepovažují za extremisty, podle antifašistů jim tuto nálepku dal stát, který je tak před veřejností chce označit za něco špatného, zakázaného, jelikož se jich obává a považuje je za riziko. Domnívají se, že stát stále více zasahuje do veřejného života a snaží se kontrolovat život lidí a omezovat jejich svobody. Toto jednání pak zdůvodňuje snahou o dosažení vyšší bezpečnosti občanů. Stát, jakožto byrokratický aparát, který dává centrální rozkazy, rozhoduje špatně bez znalosti věci. Navíc přesvědčuje občany, že jedině zvolení představitelé jsou vhodným řešením, protože lidé si dle politických představitelů neumí vládnout. Vůči tomu se Antifa ohrazuje a předkládá přesvědčení,

že právě jedině svobodní jedinci mohou správně rozhodovat o svých vlastních problémech⁴³.

Podle názoru Antify nevyřeší ohrožení společnosti fašismem policie z několika důvodů. Jednak je podle ní policie loutkou mocenské vládní garnitury, a i když se tato garnitura obmění, nic to na stavu věci nezmění a policie bude pracovat pro ni. Policie tak není a nemůže být garantem svobody, spíše je tím, kdo zakazuje, omezuje a šikanuje. Také se domnívá, že v řadách policie je nemalá část těch, kteří více či méně souhlasí s fašismem či některými jeho myšlenkami a idejemi⁴⁴.

Antifa odmítá spolupracovat s neziskovými organizacemi a politickými stranami. Politické strany podle ní mají zájem pouze na volebním zisku a získání moci, k čemuž používají populismy a manipulace. Navíc politici o nesouhlasu k fašismu na veřejnosti pouze hovoří, ale ve skutečnosti proti němu nic nečiní. Dokonce se někdy pokouší získat přívržence této ideologie s touhou rozšířit voličskou základnu. Přívrženci odmítají spolupracovat s neziskovými organizacemi, jelikož nemohou stávající problémy vyřešit, pouze za státní peníze zmírňují následky politiky státu a tím pomáhají státu. Odmítají spolupracovat i s komunisty, které obviňují za smrt milionů lidí za dob Sovětského svazu, a bolševismus je podle nich špatná cesta⁴⁵.

Zdůvodnění, proč antifašisté přistupují i k násilnostem vůči přívržencům fašismu a neonacismu, podávají takové, že reagují pouze na chování druhé strany, která nic jiného než násilí nezná. Proto musí jednat násilně, jelikož neonacisté nic jiného neznají. Tento násilný boj pak nečiní jen kvůli sobě, ale ohání se tím, že tak konají i za ostatní, kteří se bránit nemohou. A co si myslí o fašismu a kapitalismu? Kapitalismus dle nich může za současný stav, kdy dochází k omezování svobod jedinců a k ničení společenské solidarity. Fašismus považují za politický styl, který popírá rovnost, principy samosprávy, svobody a

43. Internetový portál www.antifa.cz.

44. Internetový portál www.antifa.cz.

45. Internetový portál www.antifa.cz.

sociálních práv⁴⁶.

Názor Antify a jejích přívrženců, že svoboda a zodpovědnost bolí, lze vyložit dvěma způsoby. Buďto tím, že reálně boj proti přívržencům nejen fašismu bývá skrze potyčky a rvačky, což se neobejde bez bolestivých zranění a zdravotních následků. A obrazně myšleno také skutečnost, že svoboda a zodpovědnost nejsou snadné a žádají si jisté sebeobětování vč. trestněprávních dopadů svých činů. Je zajímavé, že i když se necítí být extremisty, tak na svých webových stránkách obhajují i neobvyklé až extrémní jednání, kterými vandalské a násilné činy bezpochyby jsou. Stejně jako mnohé ideologie a totalitní režimy v minulosti i oni si prvky násilí dokážou odůvodnit, ačkoliv před veřejností hlásají, že nejsou jejich cílem. Přesto si uvědomili, že násilí jim sympatie veřejnosti nepřidá, i když podle nich bojují za obyčejné lidi, a více se angažují v osvětě a kulturních akcích, za pomoci kterých zveřejňují své názory.

3.2 Střety s „nepřáteli“

Jak již bylo řečeno v předchozí podkapitole, AFA se rozhodně nevyhýbá fyzickým střetům s přívrženci fašismu a neonacismu, navíc sama o sobě prohlašuje, že je militantním hnutím. Proto bude tato podkapitola pojednávat o některých jejich střetech, které musely skončit zákrokem policejních složek. S tímto mám i jednu vlastní zkušenost, o kterou se zde podělím.

10.11.2007 Praha

V Praze došlo v tento den, na výročí Křišťálové noci, k pochodu pravicových radikálů. Proti tomu se ohrazovala řada uskupení vč. Židovské obce, antifašistů, některých politiků apod. Na internetovém serveru www.youtube.com lze k tomuto dni dohledat řadu videí. Na

46. Internetový portál www.antifa.cz.

jednom z nich se jakýsi novinář dotazuje skupiny zřejmě pravicových radikálů, proč jsou tady. Jejich odpověď byla vesměs shodná, se smíchem odpověděli, že se přišli podívat na památky a opodál vidí „jakousi bandu idiotů s kokrhelama“. Po dotazu novináře, proč delší dobu stojí na místě, následovala odpověď, že je policie nechce nikam pustit, protože mají leukémii (narážka na oholené hlavy). Po dalších dotazech novináře se někteří jedinci vyjádřili zřejmě na adresu odpůrců pravicových radikálů, že „čůráci tam mají zakryté ksichty“, jiný je nazval „jsou to jen špíny, nic jinýho“. Kameraman pak zachytil již některé potyčky mezi znepřátelenými stranami, mezi pravicovými a levicovými extremisty. Na jednom záběru je vidět, jak několik odpůrců tohoto pochodu kope do na zemi ležícího člověka, pravděpodobně pravicového radikála, který byl kopán i do hlavy. Po verbální snaze některých přítomných novinářů, aby s násilím přestali, reagoval jeden z útočníků, který měl zahalenou tvář kuklou, slovy: „Ty se jich zastáváš?! Je to nácek. Kdo mlčí, ten sám zlo vytváří!“. Na dalších záběrech stejná skupina útočníků, alespoň dle oblečení z předchozího incidentu, zaútočila kopy, údery a s tyčí na několik osob s oholenou hlavou. Když napadení leželi na zemi, začali maskovaní útočníci rozbíjet okna některých vozidel se slovy: „Jsou to nacistický auta. Je to fašounský“⁴⁷.

Celkem se podle policie účastnilo pochodu odhadem 300 pravicových radikálů, v čemž se jim pokoušelo zabránit asi 1000 levicových radikálů. Došlo k několika střetům mezi těmito stranami, policie musela zasahovat a zadrženo bylo několik desítek osob⁴⁸.

1.5.2011 Brno

Asi tisícovka pravicových radikálů započala v Brně pochod, který vedl přes čtvrtě známé tím, že jsou obývány Rómy. Pochod provolávali hesly „Čechy Čechům“, na bydlící v těchto čtvrtích volali „Pojďte dolů“, „Nic než národ“ a jeden z nich řekl: „Vykouřit ty zmrdy.“ Proti tomuto

47. Internetový portál www.youtube.cz.

48. Internetový portál www.idnes.cz.

pochodu se postavil dav asi 2000 lidí, policie se snažila zabránit střetu těchto dvou uskupení. Dle videa a fotografií bylo vidět, že mezi nimi jsou i přívrženci AFA díky jejich znaku červené a černé vlajky. Tentokrát se to obešlo bez vážnějších incidentů, zadrženo bylo 13 pravicových radikálů a 2 levicovi⁴⁹.

17.5.2009 Znojmo

Moje osobní zkušenost se váže k tomuto dni. Tehdy Dělnická strana uspořádala ve Znojmě na Masarykově náměstí předvolební mítink, kterého se účastnila asi padesátka přívrženců. Proti tomuto mítinku se sešly odhadem dvě stovky převážně přívrženců hnutí AFA, kteří provolávali hesla „Antifa“, „Smrt náckům“ apod. Jejich snahou bylo přerušit povolený mítink Dělnické strany, což se jim díky zákroku policie nepodařilo. Poté, co mítink skončil, odebralo se vedení Dělnické strany do hospůdky. Toho chtěli neúspěšně využít někteří demonstranti a vtrhnout tam. Opět jim v tom zabránila policie a vytlačila je o nějakých 100 m dál k autobusovému nádraží. Policie využila zákonné prostředky a vyzvala asi 150 přítomných demonstrantů, aby opustili prostor, jelikož jejich demonstrace není povolena, a neblokovali vozovku. Několik desítek demonstrantů se pokusilo prorazit skrze zátarasy těžkooděnců, ale bez výsledku. Asi po hodině se podařilo demonstraci ukončit.

Nutno podotknout, že Znojmo akci podobného rozsahu dlouho předtím nezažilo a dle našeho názoru si tím antifašisté příliš přívrženců z řad místních občanů nezískali. Ale i na této akci bylo patrné, jaký je jejich celorepublikový postup. Samostatných akcí přívrženci AFA nečiní, ale snaží se své síly směřovat převážně proti pochodům různých ideologicky odlišných hnutí, skupin a politických stran. Cílem je tyto akce přerušit i za cenu použití násilí. Soudíme, že např. zmíněná Dělnická strana, přejmenovaná na Dělnická strana sociální spravedlnosti, s tím kalkuluje a tyto mítinky koná v poklidném duchu,

49. Internetový portál www.lidovky.cz.

aby se před veřejností prezentovala jako strana respektující veřejný pořádek a právo. V souvislosti s tím si neodpustíme poznámku, že řada znojenských členů této strany se v civilním životě chová někdy opačně.

3.3 Možnosti sociální pedagogiky při snaze snižovat počty extremistických přívrženců

Během života získáváme vědomosti a dovednosti a utváříme si postoje. Vliv na tom mají mj. sociální vlivy a prostředí, ve kterém žijeme. Postoj můžeme chápat jako sklon reagovat na předměty, osoby, situace a na sebe sama. Právě v dospívání si člověk utváří velkou část svých postojů. Proto by sociální pedagogika rozhodně neměla opomínat tuto skupinu lidí, kteří tvoří nemalou základnu extremistických ideologických hnutí. Je to logické. Pro takové hnutí je snazší oslovit mladé lidi, kteří nemají tolik zkušeností, pevné postoje a jasný názor.

Přesvědčit pak takové lidi nemusí být příliš těžké, obzvláště když s tím mají mnohaleté zkušenosti. Využívají k tomu neutěšené poměry mladého člověka, nespokojenost s jeho soukromým životem a poměry ve společnosti, neúspěchy v osobním, pracovním či studentském životě, negativní zkušenost s opoziční ideologií a uskupeními, vybírají si jednotlivé části historie, které se jim hodí, a ostatní taktně zamlčují či zmiňují co nejméně, pro oslovení potencionálních přívrženců používají jednoduchá a jasná hesla („fašouny tu nechceme, stop nacismu, smrt náckům, proti fašismu všemi prostředky“ aj.) nebo je osloví skrze hudbu a mítinky. Těch možností je opravdu hodně a nutno říci, že mohou být pro mladé lidi lákavé. Mohou se stát součástí jakési velké rodiny, mají definovaného nepřítele, drží se pravidla, že kdo není s námi, je proti nám. Když se snaží prosazovat extremistickou ideologii, se kterou se ztotožní, jakoby šly jejich starosti stranou. Vždyť přeci bojují za vyšší princip, něco většího, než jsou oni sami. Dalo by se pak tvrdit, že je to uspokojuje a po určitou dobu i naplňuje. A bitky, které to mezi znesvářenými stranami obnáší, jsou něčím, co začnou

vyhledávat. Líbí se jim ten pocit být součástí davu, jsou absolutně pohlceni atmosférou. Líbí se jim to napětí, když zaútočí na opozici. Na druhou stranu je faktem, že tyto extremistické skupiny si udržují přívržence i takovými praktikami, že jim vyhrožují, jestliže opustí jejich řady, tak je udají pro trestné činy, které spáchali při přijímacím testu nebo v průběhu členství. Jedinec, který se snaží vymanit z takového prostředí, to rozhodně nemá jednoduché.

A jak by mohla sociální pedagogika přispět k tomu, aby se na stranu extremistických idejí přiklánělo méně lidí, hlavně těch dospívajících a mladých? Jelikož víme, že AFA tvoří uskupení autonomních regionálních skupin, nejprve by bylo vhodné zmapovat v každém regionu náklonnost mladých lidí k anarchistickým hnutím, zvláště k těm militantním. V další fázi by mělo dojít k jejich oslovení ze strany sociálních pedagogů, resp. organizací typu nízkoprahová zařízení, využití sociálních sítí, besed ve školách apod. Tato snaha by měla u každého jedince vést k určení příčiny, která vedla k tomu, že daný člověk inklinuje k extremistickému hnutí či o tom přemýšlí. Zákazy obecně v této rovině nemají valný smysl, mnohem účinnější se jeví jiné prostředky a nabízení vhodných alternativ. Nejprve by mělo jít o vysvětlení souvislostí, ať již historických či jiných, nezamlčování důležitých faktů, snahou nabídnout možnosti pro svobodnou volbu. Jestliže k inklinaci k extremismu vedly potíže v životě, snažit se pomoci jedinci překonat toto období, aby se snížila šance, že uvízne ve spárech extremistické ideologie. Jsou prosazovány volnočasové aktivity pro mládež a dospívající. S tím se můžeme ztotožnit, avšak mnohem účinnější se nám zdá, kdyby byly tyto aktivity zaštitěny zodpovědnou osobou či organizací, která stanoví jasné podmínky, jak se musí jedinci chovat a bude na to nenásilnou formou dohlížet.

Zde se nám líbí přístup znojemského nízkoprahového zařízení Coolna. V objektu Coolny mají klienti možnost strávit odpoledne se svými vrstevníky, podnikat společné aktivity a sdílet společné zájmy typu sport, hudba, malování apod. Pracovníci jsou jim k dispozici nasloucháním, radou, pomáhají řešit jejich potíže např. s hledáním

práce, školními povinnostmi, partnerskými vztahy apod. Pro klienty to je jedinečná možnost, jak poznat jiné skupiny, mít možnost zvolit si ji jako referenční skupinu, která se bude podílet na jeho socializaci a vlastní identifikaci. Avšak pro klienty platí řád, mezi jehož důležité body patří to, že jestliže se nebudou k ostatním klientům chovat slušně, budou vyvolávat konflikty atd., mohou být na určitou dobu vyloučeni. Dokonce mají stanoveny i jednotlivé prohřešky a způsob a délku trestu. Každý pak ví, že jestliže poruší konkrétním jednáním tento řád, následuje dopředu známý trest. To dává klientům možnost volby, jak se mohou chovat, a počet klientů kontinuálně roste, dokonce díky tomu musela být v létě 2012 otevřena mobilní pracovna tohoto zařízení v jiné části města.

V neposlední řadě by mělo být snahou sociální pedagogiky snažit se o to, aby jedinec neměl příliš složitou cestu ke vzdělání. Neplatí to vždy, ale vzdělání je něco, co člověka obohacuje, dává mu možnost individuálně myslet, schopnost získávat informace a tvořit vyzrálý úsudek a v neposlední řadě zvyšuje šanci na vyšší uplatnění ve společnosti a v práci.

4 EMPIRICKÁ ČÁST

4.1 Cíle výzkumné části

V této empirické části bych chtěl poukázat na jisté rozdíly, nebo podobnosti v náhledu vybraného vzorku osob na českou Antifu a její přívržence. Nezbytná k těmto účelům pro nás bude především reflexe třetí kapitoly této práce, která obsahuje názory tohoto uskupení zveřejněné na internetovém serveru www.antifa.cz. Podle našeho názoru se totiž minimálně zčásti odlišují názory a pohledy společnosti na Antifu a názory a pohledy přívrženců Antify na sebe sama. Tento případný rozpor by mohl být určitým vodítkem přívrženců Antify k tomu, jak se lépe prezentovat u veřejnosti a sdělovat ideologické názory a snahy.

4.2 Výběr výzkumné metody

Jako výzkumnou metodu jsme se rozhodli v rámci kvalitativního výzkumu použít strukturovaný rozhovor. Ten je charakteristický tím, že otázky jsou neměnné a je dána jejich přesná formulace i jejich přesné pořadí. Technika rozhovoru je využívána v celé řadě oborů, viz. psychologie, pedagogika, antropologie, sociální psychologie, andragogiky apod. Rozhovory v kvalitativním zkoumání většinou provádí jeden tazatel (stejně tomu bylo i v tomto konkrétním výzkumu). Nevýhody, které strukturovaný rozhovor přináší, jsou ty, že rozhovor neprobíhá vzhledem k přesně daným otázkám v přirozené atmosféře, těžko mohou být brány ohledy na zvláštnosti informanta a získána bohatší paleta údajů. Na druhou stranu mezi výhody patří to, že se získané údaje- vzhledem k srovnatelné tematické i struktuře i rozsahu- lépe vyhodnocují⁵⁰.

Rozhovory probíhaly na neutrální půdě v kavárnách, časové omezení

50. REICHEL, J.: Kapitoly metodologie sociálních výzkumů, s. 112.

na odpovědi bylo 35 minut, což se ukázalo jako zbytečně nadsazené a většině informantů stačilo na zodpovězení otázek odhadem 20 minut. Délka odpovědí na kladené otázky nebyla stanovena, jelikož by mohly být získané údaje zkreslené jejich vymyšlením si odpovědí, jen aby splnili limit. Odpovědi jsem nahrával jako zvukovou stopu do mobilního telefonu, pak jsem je přepisoval do textové podoby.

4.3 Výzkumný vzorek

Protože se domníváme, že vzdělaní lidé mají širší znalosti a úměrně tomu schopnost získávat a vyhodnocovat informace, zvolili jsme za výzkumný vzorek vysokoškolsky vzdělané informanty. Důležitými kritérii byl věk mezi 25 a 30 lety a stálý měsíční příjem. Tudíž mělo jít o mladou vzdělanou populaci, která díky pracovnímu uplatnění nemusí řešit finanční a existenciální potíže. Nutno podotknout, že finanční poměry informantů nebyly podrobněji zjišťovány. Abúzus psychotropních a návykových látek nebyl u informantů potvrzen.

Pro lepší představu o informantech využijeme stručné shrnutí výzkumného vzorku v tabulce, přesto zůstane dle jejich přání anonymita zaručena.

Tab. 1 Informace o informantech

Titul	Pohlaví	Pracovní pozice	Číslo informanta
Ing.	Muž	Úředník Městského úřadu	1.

Bc.	Žena	Úřednice Městského úřadu	2.
Ing.	Žena	Specialistka tvorby cen automobilů	3.
Ing.	Muž	Manažer	4.
Mgr.	Muž	Středoškolský učitel	5.
Mgr.,PhD.	Žena	Speciální pedagožka	6.
Ing.	Muž	Vedoucí technický pracovník	7.
Ing.	Muž	Obchodní koordinátor	8.

4.4 Výzkumné otázky

Má veřejnost představu o principech hnutí Antifa?

Jakým způsobem veřejnost nahlíží na fašismus?

Považují lidé Antifu a její stoupence za extremistické hnutí?

Jaké náhledy má veřejnost na roli sociální pedagogiky v řešení otázek souvisejících s fašismem a proti němu se stavějících hnutí?

S jakými ideály Antify se ztotožňuje veřejnost a zná vůbec její ideály a myšlenky, které propaguje?

Mohla by se veřejnost stát sympatizanty Antify?

4.5 Otázky položené ve strukturovaném rozhovoru

- 1.) Co se vám vybaví pod pojmem Antifa?
- 2.) Co se vám vybaví pod pojmem fašismus, neofašismus?
- 3.) Jaké jsou podle vás osobnostní charakteristiky lidí, kteří jsou členy/kami Antify?
- 4.) Považujete členy/ky hnutí Antify za extremisty?
- 5.) Jak by se podle vás dalo zamezit šíření (neo)fašistických myšlenek jinak než prostředky, které používá Antifa?
- 6.) Domníváte se, že stát nepřiměřeně zasahuje do veřejného (nebo do soukromého?) života svých občanů?
- 7.) Jakou úlohu podle vás sehrává sociální pedagogika (nebo obecně společenské vědy) v tematice (neo)fašismu, příp. antify?
- 8.) Změnil byste něco na přístupu Antify? A kdyby tak učinila, stal byste se jejím přívržencem?
- 9.) Které hodnoty Antify vám jsou blízké a se kterými se nemůžete ztotožnit? Proč?

4.6 Vyhodnocení rozhovoru

V této podkapitole si zhodnotíme jednotlivé odpovědi informantů, pokusíme se nalézt společné body a ukázat na rozdíly v odpovědích.

Naším cílem je zodpovědět předchozí výzkumné otázky. Pokusíme se vytvořit souhrnný náhled na otázky kladené při rozhovoru. Chceme nalézt určité společné styčné body, které zaznívaly ve většině rozhovorů, případně upozornit na zajímavé myšlenky, které se od názorů většiny liší.

Odpověď č. 1

Všichni informanti uvedli shodně, že si pod pojmem Antifa vybaví uskupení bojující proti fašismu. Z toho je zřejmé, že Antifa, minimálně vůči informantům, svůj mediální obraz má, tj. snahu se prezentovat protesty proti neofašistickým hnutím a skupinám.

V čem se ale informanti rozcházelí a co by se zřejmě představitelům Antify nelíbilo, byl náhled na přívržence tohoto hnutí. Informant č. 1 je nazval jako skupinu užívající lehké i tvrdé drogy, kteří se sdružují pouze pod záminkou boje proti fašismu i jiným nesnášenlivostem vč. xenofobie. Podle informanta č. 2 se jedná pouze o skupinu chlapů, kteří jsou nezaměstnaní, nemají vlastní názory a mohou být snadno zmanipulovatelní. Také rádi na veřejnosti exhibují, hlavně použitím násilí. Pro informanta č. 5 znamená Antifa posprejované fasády domů a dokonce si vybavil i pana Vandase (předseda politické strany DSSS, se kterým jsou přívrženci Antify v názorovém a ideologickém střetu, což se projevuje snahou překazit mítinky DSSS apod.).

Je pravda, že někteří z informantů si nevybavili násilí v souvislosti s Antifou, ale zmínili protestní akce a osvětu formou letáků. Ačkoliv se Antifa militantním protestům a fyzickým střetům s přívrženci opačných ideologií nevyhýbá, výzkumný vzorek ji považuje i za organizaci nebojující doslova proti fašismu a jinému útlaku jedince ve společnosti, ale i jako organizaci konající dobrou věc medializací problému a osvětovou činností.

Zaujalo nás, že nikdo z informantů nezná jedinou výraznou postavu Antify. Nějakého představitele, se kterým by se dala Antifa spojit

a který by tedy vytvářel nějaký její mediální obraz. Z odpovědí informantů je patrné, že si většinou vytvářejí vlastní představu, neboť jim není prezentována žádná ucelenější mediální tvář Antify. Celkově jsou ale jako hnutí prokazatelně spojeni s bojem proti fašismu, prokazují tedy společnosti minimálně tu službu, že fašismus označují jako zlo, což můžeme hodnotit jednoznačně pozitivně.

Odpověď č. 2

Většina informantů považuje fašismus za ideologii či hnutí. 4 informanti si spojují fašismus s Benitem Mussolinim, vůdcem fašistické Itálie po 1. světové válce. Informanti č. 2 a 7 si pod pojmem fašismus vybavují i Adolfa Hitlera, vůdce nacistického Německa. Informant č. 1 přisuzuje fašismu významnou roli státu, shoduje se s č. 5 a 7 v tom, že tato ideologie propaguje vůdcovství, tj. soustředění moci do rukou jednotlivce a v jistém smyslu znamená omezení svobod.

Informant č. 2 si jako jediný vybavil u fašismu i 2. světovou válku, informant č. 5 zasadil období fašismu především do 1. poloviny 20. století. Ostatní informanti nezasadili fašismus do časové osy. Jediný informant č. 3 si představuje fašismus jako hnutí, které bojovalo či bojuje proti komunismu, v současnosti v něm vidí přílišný rasistický podtext.

Zajímavou asociaci s pojmem fašismus měli informanti č. 5 a 6. Ten první si vybavil hudební skupinu Orlík (která byla poměrně populární na přelomu 80. a 90. let 20. století., jejím známým představitelem byl Daniel Landa a kapela se profilovala jako součást hnutí skinheads; v jejich písních nechyběly prvky xenofobie a rasismu) a její protifašistickou píseň Faschos. Informant č. 6 si pod fašismem poměrně jednoznačně představuje skupinu lidí, kteří mají komplexy, cítí se být méněcenní, a proto potřebují být součástí něčeho silného. Též nemá valné mínění o jejich intelektu, když se dívají na svět pouze skrze jednu ideologii, když těch pohledů by mohlo být daleko více.

V dalším pojmu neofašismu se informanti shodli v tom, že se tato

ideologie pokouší v přítomnosti navázat na fašismus. Informant č. 7 se od ostatních odlišuje v tom, že si pod neofašismem představil skupinu složenou z mládeže, která se skrze prosazování čistoty rasy snaží vyřešit své problémy, hlavně měl na mysli nezaměstnanost.

Informant č. 2 si asociuje s neofašismem politickou stranu Dělnická strana sociální spravedlnosti (DSSS- jak jsme si již v předchozích kapitolách přiblížili, jedná se o stranu, jejíž mítinky a pochody se poměrně často snaží přívrženci Antify přerušit i za cenu použití násilí), jejíž představitelé, kdyby tedy měli tu možnost, by jednali daleko hůře, nežli oba vůdcové dříve fašistické Itálie a nacistického Německa. Dá se tedy říci, že považuje tuto stranu za ideologicky extremistickou a nebezpečnou.

Souhrnně můžeme poznamenat, že u našeho výzkumného vzorku je fašismus a neofašismus spojen především s encyklopedickými znalostmi. Téměř v odpovědích chybí emočně zabarvené reakce. Vysokoškolsky vzdělaní informanti mají poměrně dobrý přehled o tom, co fašismus je, o jeho hlavních tvůrcích, ale chybí tam výraznější hodnotící kritéria, která by, jak bychom sami předpokládali, fašismem opovrhovala. Toto je zajímavý náhled i pro sociální pedagogiku. Sociální pedagogika je věda, která má hodně co nabídnout samotné praxi. Zajímavé je tedy zjištění, že fašismus je u vzdělaných lidí spojen s informacemi, nikoli přímo s emocemi, což je paradoxně problém. Mít o něčem informace je jedna věc, ale mít jasný hodnotící postoj k největší totalitě 20. století shledáváme mnohem důležitějším. Už proto, že pokud jedinec primárně cítí, že tato ideologie byla zvrácená, je méně náchylný opakovat chyby minulosti.

Odpověď č. 3

V odpovědích na osobnostní charakteristiky členů a členek hnutí Antifa se již informanti rozdělili na 2 tábory. Jeden takový tábor se shodl v tom, že jsou to lidé aktivní, snažící se bojovat proti fašismu a diskriminaci. Pro druhý tábor znamenají tito členové pouze součást

stáda, které se snaží někam patřit. Nikdo z informantů neuvedl, že by se někdy vědomě setkal s přívržencem Antify.

Podle informanta č. 1 se snaží tito členové najít smysl života, u některých to může být zapříčiněno touhou po vedení, či naopak přáním „schovat se“ v davu.

Informanti č. 3 a 5 měli podobný názor, podle nich se pokouší členové Antify změnit názor společnosti a přesvědčit ji o své pravdě.

Informant č. 2 si netradičně „zaškatulkoval“ členy jako osoby nosící typické oblečení- džíny, černé bundy, vojenské boty, vyholené hlavy a na těle mající tetování. Také si představil členy jako osoby, které vykřikují svá hesla a poškozují cizí majetek. Podle něj mají členové maximálně středoškolské vzdělání. Negativně vidí členy i informant č. 4, podle kterého se jedná o lidi se sklony k násilí, což je způsobeno selháním výchovné funkce rodiny, či jiným faktorem.

Poměrně kladný názor měli informanti č. 3, 6, 7 a 8, kteří se domnívali, že členové Antify bojují za lidská práva, proti diskriminaci, rasismu, xenofobii a válce. Ačkoliv informant č. 6 tento názor doplnil v té souvislosti, že by měli být členové chytřejší, nežli jsou jejich protivníci, tedy především přívrženci nacismu. Tím, že se uchylují k násilným akcím, paradoxně splývají, i díky médiím, u veřejnosti se stejnou skupinou, proti které bojují.

Zde se opět můžeme pozastavit nad mediálním obrazem. Nikdo z informantů nezná žádnou osobu, která by byla součástí antify, přesto na její členy a členky mají poměrně jasný názor. Objevují se zde i hlasy, které vidí v Antifě osoby, které mají sklony k násilí a údajnou službu veřejnosti tak vlastně neplní, nýbrž jednají pro svou osobní psychickou úlevu. Za prvořadý problém ale považujeme, že z celkového součtu odpovědí je jasné, že členům/kám Antify není přisuzována vysoká inteligence. Lidé mají vždy tendenci následovat elity, u nichž musí mít veřejnost alespoň pocit, že mají vyšší IQ než sama veřejnost. Následovat a naslouchat někomu, o kom máme pocit, že nemá takové znalosti jako my je téměř nemožné. Paradoxně o Vandasovi a jemu

podobných se někdy bohužel tvrdit dá, že jako inteligentní lidé vystupují, což je potenciálně nebezpečné.

Odpověď č. 4

Na tuto otázku odpověděli až na jednoho informanta ostatní, že chápou členy Antify jako extremisty. I když i zde samozřejmě byly patrné jisté rozdíly v interpretaci.

Nejstručněji se vyjádřili 3 informanti, pro dva z nich jsou členové Antify extremisté, pro zbylého nikoliv.

Podle informanta č. 2 jsou extrémisty, protože jdou lidově řečeno proti proudu. Při propagaci myšlenek a názorů se nebojí využít násilí, proto z nich má strach.

Pro informanta č. 3 jsou členové Antify extremisté, ačkoliv ne až takovými, jako jsou přívrženci jiných ideologií a uskupení. Podle jeho názoru nebojují výkřiky při demonstracích, ale snaží se o osvětu pomocí letáků a kulturních akcí, byl zmíněn koncert zpěváka a skladatele Jarka Nohavici. Navíc pro některé účastníky demonstrací jsou významy pokřiků a hesel nejasné a neznalé. Tento informant vyslovil rozhořčení nad tím, že při demonstracích je poškozován cizí majetek a dochází i k napadání lidí, musí být nasazen vyšší počet policistů, což nakonec zaplatí stát, resp. občan ze svých daní. O smysluplnějším využití těchto finančních výdajů a policistů nemluvě.

Informant č. 4 považuje za extremisty především „jádro“ Antify, protože se ne vždy chovají členové extremisticky, tj. odchýlně od jakéhosi normálu chování.

Relativně stejný pohled měl na věc i informant č. 5, který se domnívá, že někteří členové proklamují své hodnoty diskusí a jiní používají i násilí. První skupina extremistická není, druhá ano.

U informanta č. 6 se dali shledat jisté sympatie k členům Antify, jelikož je mu milejší člen Antify nežli jiné ideologie. Extremismus je v nepřehnané míře k prosazení názoru někdy potřeba.

Souhrnně řečeno, členové a členky Antify jsou považovány za extremisty drtivou většinou informantů. Když si vezmeme, v jaké souvislosti je dnes v médiích prezentován pojem extremismus, rozhodně se nedá říci, že by to byla nálepka lichotivá.

Odpověď č. 5

Pět informantů se ve svých odpovědích shodlo, že jednou z možností, jak zabránit šíření (neo)fašistických myšlenek jiným způsobem, nežli tak činí Antifa, by bylo dostatečné podání informací ve školách.

Podle informanta č. 1 a 2 by pomohla lepší rodinná výchova a vhodné volnočasové aktivity.

Informant č. 3 se domnívá, že žáci základních škol ani pořádně nevědí, co to vůbec fašismus je. Pak jsou snadno ovlivnitelní, pokud se k tomu ještě přidá jejich psychická nevyrovnanost nebo nezájem rodiny. Navíc si takoví přívrženci myslí, že mezi členy mají přátele, když spolu bok po boku prohlašují hesla. Informant vyslovil přání, aby byl na internetu omezen přístup k fašistickým hnutím a skupinám.

I informant č. 4 vyslovil přání zlepšit školní vzdělávání o problémech současné společnosti. K tomu přidal názor, že důležité je také právní prostředí a právní vědomí občanů, aby znali trestněprávní odpovědnost a aby fungovala represe. Pokud společnost tyto aspekty nemá, je pro šíření jakéhokoliv extremismu cesta otevřená.

V oblasti školského vzdělávání se s některými shodl informant č. 5, který by na úkor jiných mnohem dávnějších částí historie raději viděl výuku historie 20. století, jejíž znalosti jsou u dnešních středoškoláků mizivé. Podle něj hrají důležitou roli média, která by měla daleko více informovat o zločinech různých diktatur a připomínat důležitá jubilea s tím související.

Na společnost, ve které by bylo vlivem vzdělání méně extremistů, nevěří informant č. 6. Shodl se s informantem č. 4 v oblasti právního prostředí, kde hrají důležitou roli soudy, které mají jasně definovat, co

je již mimo zákon. Co ostatní informanti nezmínili, byla představa o začlenění elit národa, mezi které v dnešní společnosti řadí politiky včetně prezidenta Klause, celebrity a úspěšné a bohaté lidi, aby kritizovali jakékoliv formy násilí. Když to budou činit, je šance, že se jim podaří přesvědčit zbylou část společnosti. Informant se domnívá, že naneštěstí je problematika fašismu elitami opomíjena, což se již v minulosti stalo také a vedlo to k diktatuře.

Od ostatních informantů se zcela odlišuje informant č. 7, poněvadž podle něj se nedá již jinými prostředky proti neofašismu bojovat.

Informant č. 8 vidí řešení v zabránění šíření neofašistických myšlenek ve zvýšení ekonomické výkonnosti. Jestliže budou mít lidé perspektivu kvalitního života a zaměstnání, mohlo by to vést k danému cíli.

Shrnutím jednotlivých odpovědí bychom mohli dojít k závěru, že pro společnost, ve které by měla být snaha o minimalizaci šíření fašistických myšlenek, by bylo prospěšné zaměření na vzdělávání ve školství, pokud možno na dějiny a ideologie relativně nedávné. Důležitá je i fungující rodina, jedinec z dysfunkční rodiny je považován za zranitelnějšího a snadněji inklinujícího k extremistickým ideologiím. Souhlasíme s myšlenkou jednoho informanta, podle kterého by mohla snahu Antify v boji proti fašismu zaštitit nějaká známá, nejlépe i významná osoba. Antifa by poté mohla být u veřejnosti prezentována i jinak, nežli jako skupina pokřikovačů, vandalů a násilníků. V konečném důsledku by to mohlo přispět ke snížení počtu mladých přívrženců. Zvláště v současnosti, kdy je mládež ovlivňována různými televizními soutěžemi, každý týden drží palce svému soutěžícímu, napodobují styl oblékání, účesy apod. Dokážeme si představit, že jestliže jim taková mediální a populární osoba sdělí, že Antifa bojuje za společnost, aby se v ní neuchytily fašistické a nacionalistické ideologie, které v minulosti stály za miliony mrtvými, pak by to mohlo způsobit změnu náhledu části společnosti na Antifu a fašismus.

Odpověď č. 6

Na tuto otázku odpověděli 3 informanti v podobném duchu, že cítí nepřiměřené zásahy státu do jejich života. Zbýlých pět informantů tento pocit nesdílelo a zásahy nepovažuje za nepřiměřené.

Informant č. 1 se domnívá, že pouze někdy jsou zásahy státu nepřiměřené.

Podle informanta č. 2 je zasahování státu do života občanů až příliš viditelné. Hlavně vyslovil rozhořčení nad tím, že politici nevykonávají činnost pro občany, ale reflektují pouze potřeby podnikatelů a jiných vlivných osob či lobbistů. To se posléze odráží v životě obyčejných lidí.

Informant č. 3 se vyjádřil, že zásahy státu do veřejného i soukromého života nejsou nepřiměřené, navíc vyslovil přesvědčení, že zásahy při demonstracích jsou potřebné a stejně tak i postihy za propagaci fašismu.

S nepřiměřenými zásahy do svého života ze strany státu se neseťkal ani informant č. 4. Podle něj je tenká hranice mezi oběma póly a je těžké určit nepřiměřené zásahy. Avšak vybavuje si některé absurdní zásahy v USA.

Protipólné názory měl informant č. 5, který byl toho názoru, že žijeme ve svobodné a demokratické společnosti, můžeme cestovat a nemusíme dělat věci, které byly prakticky povinné před rokem 1989 v socialistickém Československu. Na druhou stranu ale vidí nepřiměřené zásahy v nehospodárnosti státu a rozkrádání státního rozpočtu skrze netransparentní veřejné stavby a zakázky. To v souhrnu vede k tomu, že takových potřebných staveb, jako jsou dálnice, je méně, než by bylo potřebné. A jelikož je známo, že jsou dálnice nejbezpečnější silniční komunikací pro motorová vozidla, umírá na silnicích nižších tříd více osob, než by bývalo bylo na dálnicích. Tento stav přeci jen životy lidí ovlivňuje až příliš.

Pro informanta č. 6 není současný stav nijak omezující, pouze vidí problém v ojedinělých zákonech, které hraničí až s diskriminací.

Poslední dva informanti nevidí v zásazích státu nepřiměřenost.

Za zamyšlení tedy stojí, že jedním z hlavních principů Antify, jak zmiňujeme v kapitole o Antifě pojednávající, je, že stát omezuje náš soukromý a veřejný prostor. A vůči tomu chce Antifa také vystupovat. Problém je, že podle výpovědí informantů tento požadavek nerezonuje s dojmy veřejnosti. Cíle antify tak vlastně nemají adresáta, neboť lidé výrazné zásahy státu nepociťují, není tedy podle nich proti čemu bojovat. „Výsledky produkt“ se tak paradoxně mívá s přáním „zákazníka.“ Antifa tak nabízí recept na něco, po čem není poptávka.

Odpověď č. 7

Jediný informant č. 1 netušil, jakou úlohu mohou mít společenské vědy nebo sociální pedagogika v tematice neofašismu, příp. Antify. Ostatní měli poměrně jasné názory.

Podle informanta č. 2 může sociální pedagogika prokázat svou důležitost ve školách, ústavech a i policií. Měla by předávat informace různým skupinám o důležitosti výchovy a o vlivu sociálního prostředí na jedince.

Zato informant č. 3 vidí příležitost společenských věd přispět k ovlivnění názoru společnosti na fašismus a antifašismus. Důležitým faktorem je dostatek materiálů o této problematice, aby je mohl každý zájemce dohledat a udělat si z nich svůj vlastní závěr. I když se informant přiznal, že podobné informace cíleně nevyhledává, občas se s nimi setká při prohlížení internetu nebo sledování zpravodajských relací na televizních stanicích.

Informant č. 4 se domnívá, že společenské vědy se problematikou zabývají, studují ji, aby odhalily vznik fašismu, poznaly jeho vývoj až do současnosti. Důležité je poučit se z chyb, které se staly v minulosti a neopakovat je.

Částečně na jednu ze svých předchozích odpovědí navázal informant č. 5, který připomněl důležitost školního vzdělávání vč. společenských

věd. Žáci by měli být vzděláváni nejen v předmětu dějepisu, ale i v jiných předmětech typu občanská nauka.

Úloha společenských věd by měla podle informanta č. 6 být ve vzdělávání, společenské vědy by měly mapovat situaci a problematiku ideologií, ukázat pomocí projektů a reality, jak může být jedinec snadno zmanipulován a sveden jednoduchým řešením, které ideologie nabízí. Problém vidí ve dvou rovinách. Společenské vědy mají jednak v popsané činnosti zpoždění, protože mezi dospívající mládeží je těžké najít někoho, kdo nemá předsudky vůči Romům. A většina akademiků je rasisty, kteří nedokážou mládeži předat správné ideály vč. těch antifašistických.

Informant č. 7 přisoudil společenským vědám velký díl úlohy, podle něj je důležité, aby mladí lidé znali minulost i přítomnost této ideologie, aby si dokázali uvědomit, co ideologie mohou způsobit.

Oproti tomu se odlišoval informant č. 8, jelikož shledává důležitost společenských věd ohledně fašismu jako nízkou. Sice mohou pomoci k tomu, aby jedinec nebyl sympatizantem ideologie od dětství, ale jestliže se dostane do nepříznivé životní situace, nic mu nezabrání stát se přívržencem ideologie, kterou fašismus představuje.

Odpověď č. 8

Přívrženci Antify by se po změně přístupu stali informanti č. 4 a 5. Ostatní by se jimi nestali, ačkoliv by Antifa přijala jimi navrhované změny.

Informant č. 1 navrhuje upustit od radikalizace a všech forem násilí, především vůči nezúčastněným osobám, a vyhýbat se poškozování cizího majetku.

Informant č. 2 se nerad organizuje v jakékoliv skupině, zde je hlavní důvod neochoty stát se přívržencem Antify. A uvítal by změnu v radikálním postoji sdělování a vymáhání si své pravdy před veřejností.

Nedostatek informací měl informant č. 3, aby se mohl vyjádřit k tomu, co přesně změnit. Každopádně vyslovil názor, že dokud budou existovat hnutí podporující fašismus a jeho ideály, budou s tím koexistovat i jiná uskupení, jako je Antifa.

I pro informanta č. 4 jsou násilné akce přívrženců Antify těmi, které by změnil především. Pokud by se mělo jednat o demonstrace s cílem informovat širokou veřejnost, dokázal by si představit stát se přívržencem. Avšak jak přiznal, nemá tu potřebu a chová se dle svého úsudku a selského rozumu.

Stejně tak informant č. 5 by se mohl stát přívržencem Antify, kdyby se ale někteří její přívrženci vzdali násilných forem projevů.

Podle názoru informanta č. 6 by se měli chovat přívrženci inteligentněji, až dokonce lstivěji při prosazování svých myšlenek. V současné chvíli by to byl zřejmě největší rozpor, proč se nestát přívržencem. Účelné by bylo využít proti přívržencům fašismu a nacismu média, přiklonit si je na svou stranu, využít známou osobnost, která by hnutí zaštitila před veřejností.

Informant č. 7 by nic v přístupu Antify neměnil, ale dodal, že se nestane ani jejím odpůrcem.

Ve spolupráci s jinými uskupeními vidí šanci informant č. 8, jak by se mohla Antifa účinněji prosazovat.

Shrneme-li si odpovědi výzkumného vzorku na otázku č. 9, zjistíme, že pokud by se Antifa vyvarovala násilných akcí a zlepšila a zvýšila osvětovou činnost, nejen že by jim pak byla sympatičtější, ale dokonce dva informanti by se nebránili aktivní podpoře tohoto hnutí, či účasti na různých mítincích. Ukazuje se tedy, že boj za každou cenu, který Antifa propaguje a za kterým si stojí, jí je v konečném důsledku na škodu. Bez násilných akcí by mohla mít u společnosti výrazně pozitivnější kredit, který by přinesl i více přívrženců ochotných spolupodílet se na společné myšlence.

Odpověď č. 9

Dá se říci, že většina informantů si našla nějaké pozitivum, které Antifa prosazuje. Objevovaly se hlavně souhlasné názory na potřebě boje proti fašismu a jiným extremistickým ideologiím.

Ovšem co se informantům nelíbilo, je přílišná radikalizace Antify a využívané násilí pro splnění svého cíle. Násilí nevyvolává nic dobrého, pouze další násilí.

Jak je zřejmé z odpovědí na poslední otázku, opět zazněla problematika násilných akcí. Informanti přímo neprojevovali nesouhlas s idejemi Antify, které prezentuje, ale podílení se na násilných projevech je pro ně překážkou, kterou by považovali za dobré odstranit.

4.7 Shrnutí získaných poznatků

Po shrnutí předchozí kapitoly dojdeme k několika závěrům, které si zde uvedeme.

Podle výzkumného vzorku by veřejnost jistě uvítala, kdyby se přívrženci Antify vyvarovali jakýchkoliv násilných forem. Jak se ukázalo, právě násilí je faktorem, který se veřejnosti nelíbí. Zde se tedy střetávají dva názory, názor většiny a názor Antify, která o sobě prohlašuje, že násilím se proti násilnému fašismu musí bojovat. Dokládá to i jejich heslo „Proti fašismu všemi prostředky“, i když neopomíná zdůraznit, že násilí je pouze jedna z forem možného boje. Avšak právě kvůli násilí je na přívržence Antify nahlíženo jako na extremisty.

Veřejnost by ocenila, kdyby se Antifa zapojovala více do vzdělávacích a informativních mítinků a debat, ve kterých by jasně zazněly její ambice, myšlenky a hlavně sdělila své cíle i cestu, jak k nim dojít. Momentálně se totiž veřejnosti zdá, že Antifa nevolí vhodná řešení při odporu nejen vůči fašismu. Obecně je nešťastné, že Antifa je brána pouze jako skupina, která je proti fašismu. Avšak ostatní profilování Antify je u veřejnosti poměrně neznámé, jednotlivci se mohou pouze

domnívat, za jakými názory si Antifa stojí, ale jistotu v tom nemají.

Není překvapivým zjištěním, že výzkumný vzorek považuje za důležité, aby se zabránilo nástupu fašismu i jiných nebezpečných ideologií. Cesty, které k tomu vedou, by měly být ve vhodném rodinném prostředí a ve školských lavicích. Žáci by měli být seznámeni nejen s ideologiemi jako takovými, ale měla by v nich být vyvolána i emoce. Jak toho docílit? Seznámit je s osobami, které tu dobu a ideologii zažily, a debatovat s nimi. Suché konstatování, že ta a tato ideologie jsou špatné, již nestačí. Žáci si musí utvořit vlastní názor. Vhodným se jeví návštěvy míst, kde došlo k nepříjemným událostem, např. koncentračních táborů, popravišť.

Závěr

V této práci jsme si přiblížili ideologické směry a hnutí, které u veřejnosti mají podtext extremistických. Slovo extremismus je v dnešním světě využíváno poměrně často. Média si málokdy nenajdou prostor pro zprávy či titulek, kde by toto slovo mohlo zaznít a snaží se tak ve svých čtenářích, posluchačích nebo divácích vzbudit zájem. Naneštěstí je tím toto slovo poměrně zneužíváno a ztrácí tak charakter opravdu něčeho vážného či důležitého. Konkurenční politici jsou nazýváni extremisty s jasným cílem svého soka zdiskreditovat, stejně tak jiní názoroví oponenti dostávají tuto nálepku a v diskusích tím ztrácejí pomyslné body. Časem tento stav může dojít tak daleko, že extremismus bude brán za normu a politologové budou muset hledat nové slovo pro to, co extremismus opravdu znamená. Jsou to vyhraněné politické a ideologické postoje, které nedávají prostor ke kompromisu a ke snášenlivosti jiných skupin, neuznávají základní etické, morální, právní a jiné společenské standardy. Extremismus považujeme za druh nenávisti vůči někomu nebo něčemu.

Historie nám ukázala, jak některé extremistické ideologie mohou skončit. Každý zná 1. světovou válku, která byla jakýmsi logickým vyústěním tehdejší doby, kdy státy byly sobě navzájem konkurenty, kolonialismus byl vítaným zdrojem bohatství a v této napjaté době počínající od 19. století bylo jen otázkou času, kdo vraždící mašinérii spustí. Poválečné dopady na Itálii a Německo v podobě chudoby, nezaměstnanosti, pachuti po porážce svého „národa“ a neprozřetelnosti tehdejších demokratických politiků vedly k tomu, že přišel někdo, kdo si vybudoval charisma a nálepku řešitele problému obyčejných lidí. Nabízel jednoduché myšlenky, svému národu označil úhlavního nepřítele a získával stále větší sílu. A jaké tragické dopady to mělo, již snad není potřeba zmiňovat.

Některé z těchto ideologií byly zmíněny i v této práci. V současném světě již byly tyto ideologie pozměněny, navzájem se ovlivnily, takže

již nemají tu přesnou podobu, kterou jim dali jejich zakladatelé či stvořitelé. O to by se možná měla mít laická i odborná veřejnost více na pozoru. Měla by umět číst mezi řádky a prohlédnout slogany, úmysly a programy politických a jiných uskupení. Zkrátka umět implementovat historickou zkušenost do dnešního světa, ve kterém se společnost může snadno radikalizovat.

Tato práce měla za cíl zmapovat historii extremistických hnutí, přiblížit vznik i myšlenky. Avšak hlavním cílem bylo zmapovat hnutí ANTIFA neboli AFA (Antifašistická akce), která bojuje proti některým, ne-li všem ostatním, v této práci uvedeným extremistickým ideologiím. I když samozřejmě, jak nakonec ukázala i empirická část této práce, veřejnost si Antifu spojuje především s bojem proti fašismu a nacismu. Je to vyústění toho, že právě přívržence těchto hnutí označuje Antifa za hlavní nepřátele a že se pokouší zamezit mítinkům a pochodům politických stran, které za nositele nepřátelských ideologií považuje. K tomu se nezdráhá využít jakýchkoliv prostředků vč. násilí a vandalismu a obhajuje to tím, že je to pro dobrou věc a že „fašouni a náckové“ nic jiného neznají a oplatí jim stejnou mincí. Naneštěstí pak podle našeho správná myšlenka odporu proti fašismu, nacismu a jiným ideologiím vyznívá do prázdna, jelikož si veřejnost spojuje přívržence Antify s násilníky, kriminálníky, prostě s těmi, se kterými se setkat příliš netouží. Použité násilí má pak dopady, že i osvětová činnost Antify zůstává jaksí v ústraní. Podle výsledků výzkumu kdyby násilnou formu přívrženci Antify vynechali, zvýšili aktivitu v osvětě veřejnosti, nejen že by si tak sundali nálepku těch, co mlátí lidi, ničí cizí majetek, berou drogy, ale navíc by mohli rozšířit řady o další přívržence. Vždyť další aktivity na poli svobod jednotlivce, odporu vůči útlaku a nesnášenlivosti a na poli ekologie by si širší odezvu u části veřejnosti jistě našly.

V každé extremistické ideologii bychom si mohli vybrat nějakou jednotlivost, která bez znalostí celého kontextu vyzní jako sympatická, nám blízká. Je potřeba být na pozoru vůči těm, kteří nám cíleně tyto jednotlivosti podsouvají a zamlžují konečnou podobu jejich řešení. A co

se týče Antify, nemůžeme se ztotožnit s jejich snahou a bojem všemi prostředky. Ospravedlňovat násilí nebezpečnou ideologií a označením si úhlavního nepřítele, to už tu v minulosti bylo...

Resumé

Základním cílem teoretické části bylo přiblížit si extremistické ideologie, které ovlivnily jistě nemalou část české i světové populace a v menší či větší míře ji ovlivňovat budou i nadále. Stěžejním bodem byl samozřejmě anarchismus a Antifa, která je militantním uskupením anarchistického hnutí. U veřejnosti je známa svou snahou v boji proti fašistickým, nacionalistickým až nacistickým myšlenkám a organizacím, které je propagují. Stejně tak je nechvalně známa používáním násilí.

Cílem empirické části bylo ukázat, jak může být na Antifu nahlíženo hlavně mladou veřejností, dále co o ní veřejnost ví a zdali by byli někteří ochotni rozšířit řady jejích přívrženců. Výsledky rozhovorů byly shrnuty v závěru diplomové práce.

Anotace

Tématem práce je Antifa, antifašistické a antinacionalistické hnutí. V teoretické části jsou přiblíženy různé ideologie, v současnosti považované za extremistické. Byly uvedeny některé události, ve kterých se přívrženci Antify snažili překazit mítinky a pochody pro ně nepřátelských politických stran. Také byl dán náhled, jak Antifa vidí sama sebe.

V praktické části jsme se snažili ukázat pohled mladé veřejnosti na Antifu a zjistit, zdali se pohledy veřejnosti a Antify liší.

Klíčová slova: extremistické ideologie, Antifa, práva občanů, rozhovor

Annotation

The theme of the work is Antifa, antifascist and antinationalist movement. In the theoretical section analyzes the ideology, currently considered to be extremist. They were given some of the events in which the adherents of Antifa tried to thwart rallies and marches for them opposing political parties. He was also given a preview of how Antifa sees herself.

In the practical part we were trying to show the young public view Antifa and determine whether the public eye and Antifa different.

Key words: extremist ideology, Antifa, citizens' rights, interview

Seznam literatury

DANICS, Š.: *Extremismus, hrozba demokracie*. 1. vyd. Praha : Police history, 2002. ISBN 80-86477-07-X.

GELLNER, E.: *Nacionalismus*. 1. vyd. Brno : Centrum pro studium demokracie a kultury, 2003. ISBN 80-7325-023-3.

HEYWOOD, A.: *Politické ideologie*. 4. vyd. Plzeň : Aleš Čeněk s.r.o., 2008. ISBN 978-80-7380-137-3.

CHARVÁT, J.: *Současný politický extremismus a radikalismus*. 1.vyd. Praha : Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-098-6.

CHMELÍK, J.:*Extremismus*. 1. vyd. Praha, Ministerstvo vnitra, 1997. nepublikováno.

MAŘÍKOVÁ, H.: *Velký sociologický slovník*. 1. vyd. Praha : Karolinum, 1996. ISBN 80-7184-164-1.

MÜLLER, Z.: *Islám a islamismus*. 1.vyd. Praha : Academia, 2010. ISBN 978-80-200-1818-2.

REICHEL, J.: *Kapitoly metodologie sociálních výzkumů*. 1. vydání Praha : Grada publishing 2009. ISBN 978-80-247-3006-6.

ŘEHOŘ, A.: *Metodické pokyny pro vypracování bakalářské a diplomové práce*, Brno: Institut mezioborových studií Brno, 2008.

SIROVÁTKA, T.: *Menšiny a marginalizované skupiny v ČR*. Brno Georgetom 2002. ISBN 80-210-2791-6.

TOMEK, V. a kol.: *Anarchismus-svoboda proti moci*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 2003. ISBN 80-7021-781-2.

VEČERKA, K.: *Prevence kriminality v teorii a praxi*. Praha, Themis 1997. ISBN 80-85821-48-6.

Internetové zdroje

KRATOCHVÍL, L. [on line]. 2012. [citováno 2012-4-3], dostupné z <http://zpravy.idnes.cz/anarchiste-zbili-strilejiciho-neonacistu-k-bitve-nedoslo-pmw-/domaci.aspx?c=A071110_123628_domaci_klu>.

ŠENKÝŘ, M. [on line]. 2012. [citováno 2012-13-6], dostupné z <http://www.lidovky.cz/policie-zabranila-stretu-radikalu-v-brne-zatkla-15-lidi-pfy-/ln_domov.asp?c=A110501_124002_ln_domov_mev>.

Antifa vs nazi. [on line]. 2012. [citováno 2012-14-4], dostupné z <<http://www.youtube.com/watch?v=9hx5q9WLTCI>>.

2. světová válka. [on line]. 2012. [citováno 2012-10-6], dostupné z <http://cs.wikipedia.org/wiki/2._sv%C4%9Btov%C3%A1_v%C3%A1lka>.

Naše postoje. [on line]. 2012. [citováno 2012-6-4], dostupné z <<http://www.antifa.cz/content/nase-postoje>>.

Trestní zákon č. 40/2009 Sb. [on line]. 2012. [citováno 2012-13-6], dostupné z <<http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=68040&nr=40~2F2009&rpp=15>>.

Seznam příloh

Příloha č. 1 Přepisy rozhovorů

Příloha č. 1

T(tazatel): Co se vám vybaví pod pojmem Antifa?

I(informant) 1: Skupina levicových lidí užívajících lehké i tvrdší drogy a sdružujících se pod záminkou jinak dobré myšlenky boje proti různým formám nesnášenlivosti, xenofobii, útlaku atd.

I 2: Pod pojmem Antifa se mi vybaví banda převážně chlápků, kluků, kteří jsou ve většině případů nezaměstnaní, ovlivnitelní, bez vlastního názoru a postoje k životu. Rádi se zviditelňují svými akcemi v ulicích a agresivním chováním.

I 3: Tento pojem si spojuji s bojem proti fašismu. Je to také označení pro hnutí, ke kterému se hlásí lidé, kteří chtějí bojovat proti fašismu a vyjádřit své názory, ale podrobnější přehled o Antifě nemám.

I 4: Organizace, jejíž název je postaven na dvou slovech: anti-fašismus. Je postavená na základě principu boje proti fašismu, jednoho z posledních „velkých“ směrů, který tvrdě potlačoval lidská práva. Tato organizace pořádá různé informační, protestní akce, kterými se snaží upozornit právě na potlačování práv různých skupin. Podle informací z médií bojuje proti různým ideologiím, nejen fašismu, ale například i nacismu. Nebojí se použít i násilí.

I 5: a) Tak určitě grafity na fasádách domů s tímto nápisem...
b) Že je to organizace, jež bojuje různými prostředky proti hnutím podporujícím nacistické, fašistické a další podobné myšlenky a ideologie přinášející útlak a omezování určitým skupinám obyvatelstva.
c) Tak určitě se mi vybaví pan Vandas, (či jak se jmenuje ten divnej pán), protože když se někde objeví , tak se tam objeví i přívrženci Antify...

I 6: Je to hnutí, které bojuje proti fašismu. Co se týká nějakých asociací, tak nevím proč, ale vybaví se mi banda kluků, co chtějí proti něčemu bojovat, ale ještě nemají úplně ideální prostředky.

I 7: Jde o organizaci, která se snaží bojovat především pomocí letáků a různých veřejných akcí proti fašismu.

I 8: Organizace, která bojuje s fašizmem.

T: Co se vám vybaví pod pojmem fašismus, neofašismus?

I 1: Politické hnutí v Itálii, představitel Mussolini, založené na významné roli státu a zejména jeho vůdce. Neofašismus – snaha o znovunastolení fašismu.

I 2: Tak při slově fašismus se mi okamžitě vybaví 2. světová válka. Nadřazenost, propagace a nastavení politického/životního směru celé země/obyvatel bez jakýchkoliv ohledů na lidi. Neofašismus – dnešní Dělnická strana sociální spravedlnosti, ale v jádru to jsou stejně fašisti, a kdyby měli větší sílu a možnosti, chovají se možná ještě hůř než Mussolini a Hitler dohromady. Možná by překvapili...mile?

I 3: Fašismus - ideologické antikomunistické hnutí, v současné době mi přijde, že je hodně s rasistickým podtextem.

Neofašismus – něco jako nový fašismus, je to hnutí, které navazuje na kořeny fašismu, ale navíc je ovlivněno novými myšlenkami a názory.

I 4: Politické hnutí, které vzniklo v Itálii, vedené Benitem Mussolinim. Jeho podstata je opět potlačování lidských práv. Tato ideologie využívala násilí a dle mého názoru do jisté míry sloužila jako základ ideologie nacistické. Neofašismus je postaven na principech původního fašismu, ale zasazen do moderní doby.

I 5: Orlík a píseň: „Fašos, fašos, fašos tu nechceme...“. a teď vážně: Vybaví se mi Benitto Musoliny a jím vedené politické hnutí v Itálii v první polovině 20. st. minulého století. Pokud si dobře vzpomínám, tak toto hnutí bylo postaveno stručně řečeno na přehnaném nacionalismu, militarismu, potlačování svobod a naopak shromažďování moci do rukou autoritativního vůdce. Pod pojmem neofašismus si představím hnutí, která se pokoušejí navázat na tradici a myšlenky fašistů. Tyto proudy jsou aktivní si myslím pár desítek let hlavně v Německu, ale i ve zbytku Evropy.

I 6: Nechutná ideologie plná hlouposti. Vybaví se mi taky banda zakomplexovaných, nemilovaných dětí, které vyrostly a teď mají potřebu si dokázat, že mají na světě nějakou váhu. Lidí, kteří svou méněcennost musí maskovat silou. Jo...a rozhodně jsou hodně hloupí, protože se rozhodli vidět svět jenom z jedné strany, což je znakem intelektuálního nedostatku.

I 7: Politické hnutí, vedené bývalými vojáky s rysy vůdcovství a militarismu. Adolf Hitler.

I 8: Přílišné holdování nacionalistickým heslům (čistota rasy, nadřazenost atd.). Neofašismus – nově vznikající shluky mládeže, která si myslí, že čistotou rasy vyřeší všechny svoje problémy (především nezaměstnanost).

T: Jaké jsou podle vás osobnostní charakteristiky lidí, kteří jsou členy/kami Antify?

I 1: Potřeba realizovat se v nějaké skupině a být jejím členem, najít smysl života. U některých snaha o to být vůdcem, u jiných snaha schovat se do davu. V tomto případě nezáleží na politice a zaměření sdružení.

I 2: Neschopní projevit a také prosadit svůj názor jednotlivě, sám za sebe. Velice manipulativní a většinou snadno manipulovatelní. Řekla bych, že se jedná převážně o mladé lidi, spíše mužského pohlaví, vykazují stejné znaky v oblékání (dřiny, černé bundy, vojenské boty, vyholené hlavy, tetování) no a především chování (výkřiky hesel, demolice okolí...). Nejvyšší stupeň vzdělání bych typovala středoškolské.

I 3: Osobnostní charakter členů Antify si představuji tak, že jsou to lidé, kteří se chtějí aktivně zapojit do boje proti fašismu. Jsou tvůrčí a plní nápadů v jejich boji. Přitahují a inspirují svou energií a nadšením ostatní, kteří mají podobné názory jako oni. Chtějí změnit názory lidí a přimět je také k boji proti fašismu. Bojují za lidská práva a chrání ukřivděné. Takhle si je představuji, ale jestli takový jsou nevím,

protože jsem nebyla v situaci, aby mě člen této skupiny přesvědčoval.

I 4: Dle mého názoru se osobnostně jedná o lidi kteří mají sklony k násilí, mají potřebu se vybit. Ve větší míře se jedná o lidi, kteří mají nějaký rodinný deficit, což znamená, že jsou např. z neúplné rodiny nebo neměly ideální podmínky, výchovu. Jejich chování je spíše extrovertní.

I 5: Jaké jsou podle vás osobnostní charakteristiky lidí, kteří jsou členy/kami antify? Myslím si, že to nebudou introverti, kteří tráví rádi večery sami před televizí. Bude se jednat o aktivní lidi, kteří rádi vyjadřují nahlas své názory. Jsou to lidé, kteří chtějí působit na své okolí a ovlivňovat ho. Nevadí jim, když se kvůli svým názorům dostanou do střetů s jinými lidmi. Část členů a členek by se podle mě dalo nazvat extremisty.

I 6: Osobně nikoho, kdo je v Antifě, neznám, takže za mě můžou mluvit jen předsudky. Svým způsobem je vidím jako lidi, kteří bojují za nás a naše ideály a přitom se s nimi nestihli seznámit. Principiálně je dobře, že bojují proti náckům, ale podle mě by měli být chytřejší než náckové, což se zatím neděje. Média je nám tak ukazují jako nezralý kluky, co jsou občas k nerozeznání od těch, proti kterým bojují, protože taky používají násilí.

I 7: Antimilitaristické, antirasistické, ...

I 8: Berou všechny lidi (rasy) jako rovné, bojují proti diskriminaci.

T: Považujete členy/ky hnutí antify za extremisty?

I 1: Více méně.

I 2: Určitým způsobem ano, protože extremistické chování je považováno to, co se vymyká „normálu“ společnosti. Je to skupina lidí, která dává najevo svůj nesouhlas např. s politikou v ČR, určitými rozhodnutí vlády...jdou jakoby proti proudu. A zda se k propagaci jejich názorů a myšlenek přidá agresivita a násilí, je nejspíš vždy otázkou času. Potkat je, tak se bojím ;-)

I 3: Ano, považuji členy hnutí, jak fašistických, tak i antifašistických skupin za extremisty. I když si myslím, že zrovna antifa patří k těm méně extrémním skupinám, která se snaží bojovat proti fašismu ne vykřikováním hesel, ale bojuje např. pomocí letáků, kde popisuje hrůzy fašismu, pořádá různé akce i s kulturním zážitkem (např. vystoupení Jarka Nohavici). Extremistické skupiny veřejným vyjadřováním svých názorů obtěžují okolí. Nevadí mi, že veřejně vyjadřují své názory, ale vadí mi, že při demonstracích vykřikují pořád dokola svá hesla-přitom mi připadne, že někteří ani neví, co znamenají, a hlavně, že rozbíjejí majetek, který jim nepatří a útočí i na nevinné lidi. Dále mi vadí, že při demonstracích musí být nasazeno více policistů, aby krotili jejich chování. Tito policisté jsou hrazeni z našich daní a myslím si, že by se jejich práce dala využít jinak.

I 4: Pro mě je spíš otázkou jak chápat extremismus. Podle toho lze pak definovat, zda členové Antify jsou extremisty. Já extremismus chápu jako věc, která se výraznou měrou vymyká běžnému chování a chápání „normálu“, ať již v pozitivním, nebo negativním slova smyslu. Protože hnutí Antifa se dle mého názoru vyjadřuje i neextremisticky, nepovažuji všechny jeho členy za extremisty. Dle mého názoru však jeho drsné jádro je extremistické. Jiným úhlem pohledu, některé akce jsou extremistické, jiné ne.

I 5: No jelikož je to hnutí či organizace či já nevím, jak to přesně nazvat, tak nejsou určitě úplně stoprocentně jednotní. To není žádná organizace.... Tudíž někteří členové a členky se snaží bojovat proti utlačujícím hnutím spíše slovem a někteří členové a členky Antify se snaží situace zbytečně a extrémně vyhrocovat a bojovat spíše pěstmi – a to už jsou podle mě extremisté. Ale je to jen moje laická představa o Antifě...

I 6: Svým způsobem ano, ale radši extremistu antifašistický než jakýkoli jiný. Je pravda, že někdy je nutné působit a fungovat jako extremistu, ale nesmí toho být moc.

I 7: Ano.

I 8: Ne.

T: Jak by se podle vás dalo zamezit šíření (neo)fašistických myšlenek jinak než prostředky, které používá Antifa?

I 1: Rodinnou a školní výchovou každého jedince, aktivním trávením volného času.

I 2: Nevím...a taky vůbec nevím, zda by se tomu dalo úplně zabránit. Vždy bude někdo, kdo bude prezentovat svůj postoj způsobem jemu blízkým, ale prvopočátek je určitě ve výchově dětí v rodině, školských zařízeních v jejich organizaci a dohledem trávení volného času apod.

I 3: Zvýšením společenské znalosti již na 2. stupni základních škol – aby nedocházelo k tomu, že sotva žáci vylezou ze základní školy, přidají se k davovému hnutí, a tím, že nemají dostatek informací, co přesně fašismus znamená – nechají se jednoduše strhnout. Podle mě se takto nechají strhnout pouze jedinci, kteří nejsou psychicky vyrovnaní a vidí v tom něco dobrého nebo případně jedinci, kterých si rodiče příliš nevěnují a chtějí na sebe upoutat pozornost. Také je zaujme, že si jich členové této skupiny všimli, jsou jejich kamarády a pak je tito jedinci následují ve vykřikování hesel.

Omezit přístup na internetové stránky fašistických skupin.

I 4: Výraznou osvětou ve školství – ať již formou běžné výuky (např. v hodinách dějepisu), tak různými přednáškami, které by se věnovaly aktuálním palčivým problémům doby. Dalším způsobem je pak dostatečná a právně jasná trestní zodpovědnost. Pokud není právní vědomí a dostatečná represe, jsou tak ideální podmínky pro šíření takových myšlenek.

I 5: Nejsem moc obeznámen, jaké prostředky používá Antifa. Znáám jen ty grafity na zdi, občas je vidím prát se s fašounama.... Ale asi se snaží vydávat nějaké letáky a propagační materiály se svými myšlenkami atd. Jinak si myslím, že důležitou roli hrají v tomto směru média. Tudiž v televizi by se mohly objevovat spoty upozorňující na zločiny

fašistických, nacistických a dalších diktatur. V televizních novinách by mohlo být méně nově narozených zvířátek, ale více informací, když je nějaké výročí – např. Vypálení Lidic atd. Více by se také dalo dělat ve školách. Např. Méně v dějepisu učit o pravěku, Mezopotámii atd. A více se zaměřit na 20. století, pač z vlastní zkušenosti vím, že znalosti středoškoláků o tomto období jsou hodně k smíchu, což ovšem ve finále vede k tomu, že je to spíš k pláči....

I 6: Hlavní slovo by v tomto měli mít politici a úspěšní a bohatí lidé. Protože z historie je jasné, že to, co dělá elita, později přebere i obyčejný člověk. Problém je, že naše elity, viz pan prezident Klaus, by si nejradši taky oholily hlavu a bojovaly proti komukoli, kdo se jen trochu vymyká. Politici, ale i jiné elity fašismus nepovažují za hrozbu, což je problém, a hlavně už jednou jsme fašismus podcenili. Kdo by věřil, že legrační blázen s šilným účesem a knírkem zblázní davu a podívejme se...a lidi jsou pořád stejní, zase budou věřit, že se něco takového nemůže stát, nebudou to řešit a ono se stane. Takže řešení je apelovat na politiky, na celebrity, nutit je veřejně vystupovat proti jakýmkoli formám násilí a to nejen formálně, ale opravdově. A soudy by měly jasně vymezit, co se smí a nesmí. Na nějakou obecnou vzdělanost, která by lidi vylepšovala, nevěřím.

I 7: Nijak.

I 8: Ekonomicky. Pokud mládež bude vidět slibnou budoucnost (perspektivu, zaměstnání), nebudou ji chtít měnit pomocí fašizmu.

T: Domníváte se, že stát nepřiměřeně zasahuje do veřejného (nebo do soukromého?) života svých občanů?

I 1: Někdy.

I 2: Řekla bych, že v posledních pár letech ano, a to už víc než okatě! Myslím, že to dnes vnímá každý občan ČR, pokud to však nejsou vlivní podnikatelé, kteří jsou ruku v ruce s politiky. Někdy se mi zdá, že to nejsou poslanci ani senátoři, kdo vytváří „hodnoty“ pro stát, ale podnikatelé, kteří říkají politikům, pro co či koho tu ruku zvednout.

Jejich zásahy do veřejného života (byznys) bohužel úzce souvisí se soukromým životem jednotlivých občanů, a to převážně po stránce finanční. Tato stránka následně ovlivňuje ostatní spektra žití. Takový začarovaný kruh.

I 3: Zatím jsem nezaznamenala nepřiměřené zasahování státu. Schvaluji státní zásahy při demonstracích a zákonný postih za fašistická hesla.

I 4: Tato otázka se velmi těžko posuzuje, protože nemám tolik osobních zkušeností, které by mě utvrdily v tom, že stát zasahuje nepřiměřeně. Domnívám se, že je vždy těžké určit tu hranici, kde je to málo a kde již to je moc. Myslím, že obecně v CZ je hranice nastavena přiměřeně. Napadá mě např. oznamovací povinnost pro konání shromáždění. V určitých směrech si myslím, že by stát mohl i přitvrdit, např. v otázce práva. Globálně se tak nedomnívám, že zásahy státu jsou nepřiměřené. Vždy si vybavím některé absurdní zásahy státu v USA.

I 5: Záleží na tom, jaký stát je na mysli a co přesně je myšleno tím zasahováním do soukromého života. Jestli je myšlena současná situace v České republice, tak bych řekl, že žijeme v obecné rovině svobodně na rozdíl od období před rokem 1989 a stát do života svých občanů zasahuje přiměřeně. Můžeme cestovat, když se nám chce... nemusíme vyvěšovat vlaječky při různých akcích atd. Zasahování státu do soukromého života vidím ale v tom, že na jedné dálnici stojí metr svodidel 15 000 Kč a na druhém konci republiky stojí metr svodidel 200 000 Kč... a takovýchto paradoxů je v této republice nepočítaně – stručně řečeno ztrácejí se zde miliardy, které by mohly být použity např. na stavbu kvalitních dálnic. Jelikož zde tyto dálnice nejsou, tak v naší republice zbytečně umírají lidé na silnicích, což si myslím, že je docela zásah do soukromí, když někomu zemře někdo blízký kvůli tomu, že ve vládě sedí hajzl, kterej krade peníze nás všech...

I 6: Nezdá se mi, že bych se cítila v České republice nějak omezená. Občas tu jsou hloupé zákony, které jsou diskriminační, ale chce to prostě čas, než někomu dojde, že diskriminovat nelze. Nemám pocit, že

by se stát do nás tolik pletl. I když stíhání dlužníků ze strany státu už považují za hranici zákona (protože ten zákon nepsali zákonodárci, ale lobbisti).

I 7: Nedomnívám se, že by zasahoval nepřiměřeně.

I 8: Ne.

T: Jakou úlohu podle vás sehrává sociální pedagogika (nebo obecně společenské vědy) v tematice (neo)fašismu, příp. Antify?

I 1: Nemám tušení.

I 2: Tak já nevím...soc. pedagogika může být využívána jak ve školách, ústavech, policií...Předávání informací dětem, ale i dospělým, skupinám či jednotlivcům o důležitosti výchovy s úzkým zaměřením na to, jaký vliv má sociální prostředí na člověka.

I 3: Společenské vědy s tématy o fašismu a antifašismu ovlivňují povědomí občanů. Když bude dostatek materiálů, mohou si lidé udělat svůj vlastní názor. Já osobně tedy informace o fašismu nebo boji proti němu nevyhledávám, ale sem tam něco zahlédnu na internetu nebo při demonstracích v televizi.

I 4: Myslím, že společenské vědy se snaží touto tematikou zabývat, studovat ji v historii, proč vznikla, proč ji lidé následují, sledovat její aktuální vývoj a formování. Na základě toho pak pomáhá nalézt chyby v minulosti a poučit se pro budoucnost. Je dobře, že se tím společenské vědy zabývají. Přirovnal bych to k tomu, kdy lékaři a výzkumní pracovníci v lékařství sledují vývoj a mutace různých virů, nemocí a díky tomu jsou schopni hledat protilátku. Stejným způsobem i společenské vědy pomáhají hledat jádro problému a pomoci se v budoucnu vyhnout negativním dopadům.

I 5: Jak už jsem napsal výše, myslím si, že školství a v něm působící „vědy“ sehrává jednu z nejdůležitějších rolí v tematice fašismu atd. Děti na základních školách by měly být seznamovány nejen v dějepise, ale i v dalších předmětech (ZSV, občanka, atd.) o nebezpečí nejen

fašismu, ale i dalších diktatur.

I 6: Úloha je především v tom vzdělávat, připomínat, že člověk je náchylný k příklonu k ideologiím nabízejících jednoduché řešení. A tady nejde o teorii, tady jde o praxi. Pomocí projektů ukázat lidem, jak snadno mohou takovým věcem uvěřit. Ideály si ale nedělám, většina akademiků jsou rasisti, a takoví lidé ty správné antifašistické nebo jiné ideály prostě předat nemohou. Společenské vědy mohou mapovat situaci, upozorňovat na hrozby. A hlavně by měly pracovat v terénu na úrovni primární prevence. A začít měly už včera, protože najít mezi mladými lidmi (např. 15ti letých) člověka, kterému nevadí např. Romové, je celkem unikum. Ten problém tu je, ale samy humanitní vědy ho nespasí.

I 7: Určitě velkou. Je dobré, aby mladí lidé měli přehled o tom, co se ve světě v této sféře dělo, děje a co by se mohlo dít.

I 8: Velmi malou. Sice zabrání, aby se zabezpečený člověk k fašismu obrátil (protože mu od malička povídali, že je to špatně), ale v případě problémů (především ekonomických, nebo třeba vražda) nemohou dělat nic – člověk se přikloní k extremismu.

T: Změnil byste něco na přístupu ANTIFY? A kdyby tak učinila, stal byste se jejím přívržencem?

I 1: Distancovat se od jakékoliv formy radikalizace a od jedinců takto smýšlejících. Nedopouštět se násilí zejména na třetích osobách a jejich majetku. Nestal.

I 2: Přívržencem Antify bych nebyla, jelikož nejsem typ člověka, který by byl angažovaný v jakékoliv skupině a patřil k jakékoliv organizované skupině lidí (ať už jde o pol. stranu, hnutí či jinou skupinu), vyjímaje pracovního kolektivu. Co bych změnila? Těžko říct, jelikož nejsem natolik zasvěcený člověk v činnosti Antify, ale bylo by to nejspíš to jejich radikální sdělování a vymáhání „spravedlnosti“.

I 3: Nestala bych se přívržencem, nejsem typ na veřejný boj. Přesný přístup ANTIFY neznám, tudíž nemám představu, co bych měla chtít

změnit, ale dokud tu budou hnutí, které podporuje fašismus, bude tu i hnutí, které půjde proti.

I 4: Zřejmě kdyby nepoužívala násilnou formu, ale pouze různé informační a protestní akce postavené na informování veřejnosti, nebyl by problém. Nejsem přívržencem žádných podobných skupin, ale pouze vlastního selského rozumu, ke kterému člověk přijde výchovou. Nepotřebuji se tak stát ani přívržencem této skupiny, i kdyby se změnila. Člověk by se měl vždy chovat podle svého vědomí a svědomí.

I 5: Jelikož přesně nevím, jaký má Antifa přístup, tak se mi těžko odpovídá. Ale myslím si, že je v Antifě dost členů, které jsem nazval extremisty. Myslím si, že těmto členům nevadí prosazovat své myšlenky i za cenu násilí. Kdyby se vzdali tohoto násilí, tak si dovedu představit, že bych se přívržencem Antify nazývati mohl.

I 6: Jejich přívrženkyní bych se nestala. Mám pocit, že bych si s těmi lidmi nerozuměla, i když by nám třeba šlo o tu samou věc, tak bych asi měla jinou představu, jak ji prosazovat. Určitě bych být jimi používala extrémní chytřejí. Nikoli hloupé násilí, které dělá hlupáky z nich, ale využít strategie práce s médii, aby jako hlupáčci vyšli náckové. A on to není takový problém dostat na svou stranu média. Tím by dokázali víc. Zajímavé by bylo dostat na svou stranu celebritu, která by tuto ideologii zaštitila.

I 7: Nezměnil bych nic, přívržencem bych se nestal, ale určitě nejsem a nebudu ani odpůrcem.

I 8: Nesnažit se vyřešit úplně všechno sami bez jakékoliv další pomoci. Ne, nestal bych se přívržencem.

T: Které hodnoty Antify vám jsou blízké a se kterými se nemůžete ztotožnit? Proč?

I 1: Myšlenka dobrá je dobrá (viz. otázka č. 1), ale radikalizace, proklamovaná nedůvěra ve všechno ostatní kromě Antify samotné (mnoho sympatizantů pobírá od toho škaredého státu soc. dávky), to se mi nelíbí.

I 2: Neztotožňuji se s Antifou...tudíž ani s jejich výkladem hodnot svobody a rovnosti.

I 3: Přesně neznám všechny způsoby, jak bojuje Antifa proti fašismu, ale nemám ráda násilí.

I 4: Blízké mi jsou snaha vyjadřovat se k palčivým problémům, schopnost ve velké skupině upoutat pozornost. Neztotožněné: častý extremismus, násilí.

I 5: Opět stejná odpověď jako u otázky č. 8. Neznám přesně hodnoty Antify. Vím jen, že se snaží bojovat proti (neo)fašismu, což mi blízké je. Někdy ovšem nebojují pouze slovně, což mi blízké není, protože násilí plodí další násilí a tento kruh jde pak jen stěží zastavit....

I 6: Hodnoty Antify úplně neznám. Jediné, o čem vím je, že bojují proti fašismu, a s tím se ztotožním vždycky. A musím říct, že nasprejovaný nápis na zdi vidím od Antify vždycky docela ráda, protože si vzpomenu, že někomu na boji proti fašismu záleží (i když sprejery nesnáším). Nemůžu se ztotožnit s hloupostí prosazování antifašistických myšlenek, jak jsem řekla předtím.

I 7: Nemám takový přehled o tom, co tato organizace vše dělá, takže nemohu odpovědět. Je však dobré proti těmto politickým hnutím bojovat.

I 8: Všechny a žádné. Hodnoty jsou podle mě hodně až moc radikální a radikální názor nikdy nebude hromadně přijat. Všechno má dvě strany mince. Např. svoboda je žádána jen do té doby, dokud po ulicích nezačnou chodit „fašisti“ a „svobodně“ zabíjet (i když pak za to ponesou odpovědnost).